

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΖΩΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΦΥΤΙΚΗΣ & ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
Αριθ. Πρωτοκ. 151
Προσφοράς 21-2-2001.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Φοιτητής:

Κισκίνης Πασχάλης

Επιβλέπων Καθηγητής:

Ι. Γεωργουλάκης, D.V.M., M.Sc, Ph.D

Επ. Καθηγητής

Συνεπιβλέποντες:

Π. Παναγιωτάκη, Λέκτορας

Α. Σφουγγάρης, Λέκτορας

ΒΟΛΟΣ 2001

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 1195/1

Ημερ. Εισ.: 29-09-2003

Δωρεά:

Ταξιδιωτικός Κωδικός: ΠΤ – ΓΦΖΠ

2001

ΚΙΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000070307

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία έγινε στο Εργαστήριο Προστασίας Ζωικού Κεφαλαίου του Τμήματος Γεωπονίας της Σχολής Τεχνολογικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ως Πτυχιακή Διατριβή.

Το θέμα δόθηκε σε συνεργασία με τον Επίκουρο Καθηγητή του Π.Θ. και διευθυντή του Εργαστηρίου Προστασίας Ζωικού Κεφαλαίου κ. Ιωάννη Γεωργουλάκη, τον οποίο ευχαριστώ θερμά για την πολύτιμη βοήθειά του.

Εκφράζω ευχαριστίες στους συνεπιβλέποντες την πτυχιακή μου διατριβή, κ. Παναγιώτα Παναγιωτάκη, Λέκτορα του Π.Θ. και κ. Αθανάσιο Σφουγγάρη, Λέκτορα του Π.Θ., για το χρόνο που αφιέρωσαν σ' αυτή την εργασία.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω την κ. Σταυρούλα Στεργιοπούλου Γεωπόνο Μ.Δ.Ε., τον κ. Παναγιώτη Γουβιώτη Γεωπόνο και Μεταπτυχιακό φοιτητή, καθώς και την κ. Δήμητρα Κόλλια για τη βοήθειά τους στην εργασία αυτή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
2. ΧΕΡΣΑΙΑ ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	4
2.1 ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	4
2.2 ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΙΑ ΚΡΕΑΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ.....	4
2.3 ΜΟΣΧΟΙ ΠΑΧΥΝΣΗΣ.....	4
2.4 ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΟΤΡΟΦΙΑ.....	5
2.5 ΧΟΙΡΟΤΡΟΦΙΑ	5
3. ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ.....	24
3.1 ΒΟΟΤΡΟΦΙΑ	24
3.1.1 Κρεατοπαραγωγή.....	24
3.1.2 Γαλακτοπαραγωγή	25
3.2 ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΟΤΡΟΦΙΑ.....	26
3.3 ΧΟΙΡΟΤΡΟΦΙΑ.....	27
4. ΥΔΡΟΒΙΑ ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ...	32
5. ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	34
6. ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ.....	38
7. ΕΚΤΡΟΦΗ ΕΥΡΥΑΛΩΝ ΨΑΡΙΩΝ.....	39
7.1 ΙΧΘΥΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	39
7.2 ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΑΧΥΝΣΗΣ (ΠΛΩΤΕΣ – ΧΕΡΣΑΙΕΣ)	40
8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	42
9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	55

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ζωική παραγωγή στην Ελλάδα, με την εντατική μορφή που τη χαρακτηρίζει σήμερα, άρχισε να αναπτύσσεται στα μέσα του 20^{ου} αιώνα. Η μορφή που είχε μέχρι τότε στους μεγάλους ορεινούς όγκους της ηπειρωτικής χώρας ήταν εκτατική, δηλαδή οι εκμεταλλεύσεις είχαν τη μορφή κοπαδιού και όχι εντατική (σταβλισμένη) όπως έχουν σήμερα πολλές εκμεταλλεύσεις.

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται η εξέλιξη της ζωικής παραγωγής στην Ελλάδα κατά το διάστημα 1981-1999. Η εξέλιξη αυτή εξετάζεται σε δύο περιβάλλοντες χώρους, στον χερσαίο και στον υδάτινο.

Στο χερσαίο περιβάλλον παρουσιάζεται η εξέλιξη σε ότι αφορά τον αριθμό των εκτρεφόμενων ζώων (βοοειδή, αιγοπρόβατα, χοίροι), καθώς και ο αριθμός των μονάδων εκτροφής.

Στο υδάτινο περιβάλλον και συγκεκριμένα στο θαλάσσιο, παρουσιάζεται η εξέλιξη σε ότι αφορά την παραγωγή ευρύαλων ψαριών (τσιπούρα, λαυράκι) σε εντατική μορφή (σε ιχθυοκλωβούς) καθώς και ο αριθμός των μονάδων αυτών.

Οι εξελίξεις που σημειώνονται στη διάρθρωση των κτηνοτροφικών μονάδων, από πλευράς αριθμού εκτρεφόμενων ζώων και δυναμικότητας κτιριακών εγκαταστάσεων, καθορίζουν σ' ένα μεγάλο βαθμό την πορεία της κτηνοτροφίας και αποτελούν σημαντική πηγή εξαγωγής χρήσιμων συμπερασμάτων, που βοηθούν στην αντιμετώπιση σχετικών προβλημάτων και στον ορθό προγραμματισμό δράσης κατά κλάδο.

Οι μεγάλες κτηνοτροφικές μονάδες χαρακτηρίζονται από το μεγάλο αριθμό των εκτρεφόμενων ζώων, τον κύκλο εργασιών, τη χρησιμοποιούμενη τεχνολογία, τον αριθμό των εργαζομένων, τη χρησιμοποίηση μισθωτής εργασίας, κλπ.

Με βάση τα κριτήρια αυτά, τα όρια δυναμικότητας για τις μεγάλες μονάδες χερσαίας ζωικής παραγωγής έχουν καθοριστεί ως εξής:

1. Αγελάδες γαλακτοπαραγωγής	50 κεφ. και άνω ανά εκτροφή
2. Αγελάδες κρεατοπαραγωγής	100 κεφ. και άνω »
3. Μόσχοι πάχυνσης	200 κεφ. και άνω »
4. Αιγοπρόβατα	400 κεφ. και άνω »
5. Αιγοπρόβατα σταβλισμένης μορφής	200 κεφ. και άνω »
6. Χοιρομητέρες	75 κεφ. και άνω »

Ο κλάδος των ιχθυοκαλλιεργειών σημείωσε στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια εντυπωσιακή ανάπτυξη και μάλιστα σε επιχειρηματική και βιομηχανική μορφή. Σ' αυτό συνετέλεσαν, εκτός των άλλων, τα οικονομικά κίνητρα της Πολιτείας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που κατέστησαν δυνατή τη χρησιμοποίηση της προηγμένης τεχνολογίας και επέτρεψαν την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών σε θαλασσινά νερά (εκτεταμένη ακτογραμμή, υπήνεμοι κόλποι, κτλ.), καθώς και το επενδυτικό ενδιαφέρον ιδιωτών σε συνδυασμό με τις χρηματοδοτήσεις της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Στη χώρα μας οι υδατοκαλλιέργειες, ακολούθησαν σχεδόν την ίδια πορεία με εκείνη του Ευρωπαϊκού χώρου. Έτσι σε πολλές περιοχές της χώρας, οι οποίες αποτελούν τόπους φυσικής ανάπτυξης ψαριών, εφαρμόστηκαν κυρίως εκτατικά συστήματα με μεθόδους εγκλωβισμού και σύλληψης ψαριών.

Αργότερα ακολούθησε η εκτροφή της πέστροφας με την ίδρυση κρατικών ιχθυογεννητικών σταθμών και την ανάπτυξη του κλάδου στις πλέον κατάλληλες περιοχές της χώρας (Ηπειρος, Μακεδονία, κλπ.).

Από το 1982 και μετά, οπότε ιδρύθηκαν οι πρώτες μονάδες ευρύαλων ψαριών, ο κλάδος γνώρισε αλματώδη ανάπτυξη με αποτέλεσμα σήμερα, η παραγωγή της χώρας μας να αποτελεί το 50% περίπου της λεκάνης της Μεσογείου και η τεχνογνωσία που διαθέτουμε να είναι υψηλού επιπέδου.

Σήμερα, το ανθρώπινο δυναμικό που ασχολείται άμεσα με τον κλάδο των Υδατοκαλλιεργειών και με την αλιεία στις λιμνοθάλασσες και τα εσωτερικά ύδατα είναι 4.600 άτομα, ενώ δε συναφείς δραστηριότητες απασχολούνται επιπλέον 7.500 άτομα.

2. ΧΕΡΣΑΙΑ ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

2.1 Αγελαδοτροφία Γαλακτοπαραγωγής

Στην αγελαδοτροφία γαλακτοπαραγωγής ο αριθμός των μεγάλων κτηνοτροφικών μονάδων που βρίσκονται σε λειτουργία σύμφωνα με τον πίνακα 1, παρουσιάζει μια σταθερή αύξηση από χρόνο σε χρόνο η οποία ανέρχεται σε ποσοστό 300%, το 1995 έναντι του έτους βάσης 1981 (405 μονάδες έναντι 99). Η αύξηση αυτή θα πρέπει να αποδοθεί στις εκσυγχρονιστικές προσπάθειες των φορέων, που έγιναν ύστερα από τη βελτίωση των συνθηκών οργάνωσης και εμπορίας του γάλακτος και στις ικανοποιητικές τιμές γάλακτος που επεκράτησαν. Στο ίδιο διάστημα ο αριθμός των εκτρεφόμενων ζώων ανά εκμετάλλευση σημείωσε αύξηση κατά 10,7% (Από 93 ζώα / εκμετάλλευση το 1981 σε 103 ζώα / εκμετάλλευση το 1995). Αξίζει να σημειωθεί ακόμη η μεγάλη αξιοποίηση της δυναμικότητας των μονάδων που ανέρχεται σήμερα στο 88,1% περίπου.

2.2 Αγελαδοτροφία Κρεατοπαραγωγής

Στις αγελάδες κρεατοπαραγωγής παρατηρείται σταθερή αύξηση του αριθμού των μεγάλων μονάδων από χρόνο σε χρόνο που φτάνει συνολικά σε ποσοστό 47% το 1995 έναντι του 1981, ενώ το ίδιο διάστημα ο αριθμός των εκτρεφόμενων αγελάδων ανά εκμετάλλευση παραμένει στα ίδια σχεδόν επίπεδα (147 ζώα / εκμετάλλευση).

2.3 Μόσχοι Πάχυνσης

Στον κλάδο της πάχυνσης μόσχων ο αριθμός των μονάδων που βρίσκονται σε λειτουργία παρουσιάζει σταθερή αύξηση μέχρι το 1987 (1981 -1987, αύξηση 120%). Στα δύο επόμενα χρόνια (1988,1989) ο αριθμός αυτός μειώνεται και φθάνει σε ποσοστό 90% του αριθμού που υπήρχε το 1987.

Έκτοτε και μέχρι σήμερα παραμένει στα ίδια επίπεδα. Ο αριθμός των εκτρεφόμενων ζώων ανά εκμετάλλευση δεν είναι σταθερός αλλά μεταβάλλεται ανάλογα με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος. Για παράδειγμα, στην περίοδο 87/89 λόγω της εφαρμογής των αρνητικών ΝΕΠ (Νομισματικά Εξισωτικά Ποσά) και άλλων δυσμενών παραγόντων ο αριθμός των εκτρεφόμενων ζώων ανά εκμετάλλευση περιορίζεται σοβαρά έναντι του έτους βάσης, ενώ σήμερα αξιοποιείται μέρος μόνο της δυναμικότητας των μονάδων (63% περίπου) καθώς ο κλάδος αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα από τον έντονο ανταγωνισμό ομοειδών επιχειρήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.4 Αιγοπροβατοτροφία

Στην αιγοπροβατοτροφία ο αριθμός των μεγάλων μονάδων παρουσιάζει σταθερή αύξηση καθ' όλη την περίοδο (αύξηση 1995/1981, +54,5%). Ο αριθμός των εκτρεφόμενων ζώων ανά εκμετάλλευση σημείωσε μικρή μόνο αύξηση της τάξης του 5,2% (538 ζώα / εκμετάλλευση το 1981, 566 ζώα / εκμετάλλευση το 1995). Οι αυξήσεις αυτές θα πρέπει να αποδοθούν στα πλεονεκτήματα που εμφανίζουν τα μεγάλα ποίμνια, καθώς και στις γενικότερες μεταβολές που σημειώνονται στον κλάδο κατά τα τελευταία χρόνια. (Σταθεροποίηση του αριθμού εκτρεφόμενων προβάτων στη χώρα, διάλυση μικρών ποιμνίων, κλπ.).

2.5 Χοιροτροφία

Στη χοιροτροφία ο αριθμός των μεγάλων μονάδων παρουσιάζει σταθερή αύξηση μέχρι το 1993 (1993/1981,+70%) και στη συνέχεια μικρή μείωση (1995/1993, -6%), παρά τις σοβαρές κρίσεις που αντιμετώπισε ο κλάδος κατά διαφόρους χρονικά περιόδους. Ο αριθμός των εκτρεφόμενων χοιρομητέρων ανά εκμετάλλευση παραμένει στα ίδια επίπεδα (216 ζώα / εκμετάλλευση το 1981, 229 ζώα / εκμετάλλευση το 1995).

Στους πίνακες 3 – 7 και στα διαγράμματα 1 - 10 παρουσιάζονται , ανά περιοχή της Ελλάδας και κατά κλάδο, οι λειτουργούσες και μη λειτουργούσες μονάδες στις 31/12/95, με τη δυναμικότητά τους και τον αντίστοιχο εκτρεφόμενο πληθυσμό.

Επίσης στο χάρτη 1, φαίνεται η κατανομή του βόειου πληθυσμού. Είναι σαφές ότι περίπου το 80% των βοοειδών συγκεντρώνεται στη Μακεδονία, τη Θράκη και τη Θεσσαλία όπου υπάρχει σχετική παράδοση και οι συνθήκες είναι ευνοϊκότερες: Αρδευόμενες εκτάσεις για ζωοτροφές, μικρότερος ανταγωνισμός από δυναμικές καλλιέργειες, ευρύ δίκτυο επεξεργασίας του γάλακτος κλπ.

Από τα στοιχεία των πινάκων προκύπτουν τα ακόλουθα:

- Στις αγελάδες γαλακτοπαραγωγής παρατηρείται συγκέντρωση των μεγάλων μονάδων σε 3 κυρίως περιοχές (Περιοχές Θεσσαλονίκης, - Λάρισας και Αττικής) που βρίσκονται γύρω από τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας. Σ' αυτές λειτουργεί το 56% του αριθμού των μονάδων και εκτρέφεται το 36% του αγελαδοτροφικού πληθυσμού της χώρας.
- Στις αγελάδες κρεατοπαραγωγής οι μεγάλες μονάδες συγκεντρώνονται σε 2 κυρίως περιοχές της χώρας όπου και λειτουργεί το 34% περίπου του αριθμού των μονάδων (Καβάλα 11%, Λάρισα 23%).
- Στους μόσχους πάχυνσης το σημαντικότερο κέντρο εκτροφής είναι η περιοχή της Βέροιας όπου λειτουργούν 31 μονάδες (43% των μεγάλων μονάδων) οι οποίες διαθέτουν το 44,6% της δυναμικότητας των μονάδων αυτής της κατηγορίας.
- Στην αιγοπροβατοτροφία οι μεγάλες μονάδες λειτουργούν σε όλα τα διαμερίσματα της χώρας αν και αξίζει να σημειωθεί ότι στην Κρήτη βρίσκονται 423 μονάδες που αντιπροσωπεύουν το 25% περίπου του συνολικού αριθμού των μεγάλων μονάδων της χώρας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΜΕΓΑΛΕΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ ΑΠΟ 1981 - 1995

Α. ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΟΝΑΔΩΝ

Κατηγορία Μονάδων	1981	1983	1987	1989	1991	1993	1995
1. Αγελάδων γαλακ/γής	99	100	134	189	228	318	405
2. Αγελάδων κρεατοπ/γής	70	70	88	88	91	96	103
3. Μόσχων πάχυνσης	39	58	86	71	77	75	72
4. Αιγοπροβατοτροφικές	1.112	1.130	1.348	1.445	1.470	1.618	1.718
5. Αμνοί πάχυνσης	17	14	4	5	4	4	3
6. Χοιροτροφικές	290	352	446	469	475	492	448

Β. ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΜΟΝΑΔΩΝ ΣΕ ΚΕΦΑΛΕΣ ΖΩΩΝ

Κατηγορία Μονάδων	1981	1983	1987	1989	1991	1993	1995
1. Αγελάδων γαλακ/γής	9.247	9.367	11.291	17.153	20.915	30.098	41.870
2. Αγελάδων κρεατοπ/γής	10.000	10.068	13.060	13.270	12.841	13.974	15.155
3. Μόσχων πάχυνσης	21.756	28.770	33.028	29.334	38.050	30.340	30.860
4. Αιγοπροβατοτροφικές	598.801	549.573	774.291	820.339	831.587	935.323	1.012.463
5. Αμνοί πάχυνσης	31.900	30.500	6.000	11.500	28.000	28.000	4.000
6. Χοιροτροφικές	62.735	78.302	99.329	106.335	107.548	110.734	105.793

Πηγή: Α.Τ.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΜΕΓΑΛΕΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ
ΜΕ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 31/12/95

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	1. ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣΕΣ			2. ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣΕΣ	
	Αριθμός Μονάδων	Δυναμικότητα Σε κεφαλές ζώων	Εκτρεφόμενος Πληθυσμός σε Κεφαλές ζώων	Αριθμός Μονάδων	Δυναμικότητα σε κεφαλές ζώων
A. ΒΟΟΤΡΟΦΙΚΕΣ					
1. Αγελάδων Γαλγής	405	41.870	36.511	75	5.647
2. Αγελάδων Κρεατοπ/γής	103	15.155	13.285	28	2.655
3. Μόσχων Πάχυνσης	72	30.860	19.532	44	27.900
B. ΑΙΓΟΠΡΟΒ/ΤΡΟΦΙΚΕΣ					
1. Αιγοπροβάτων	1.718	1.012.463	952.032	–	–
2. Αμνών Πάχυνσης	3	4.000	–	1	24.000
Γ. ΧΟΙΡΟΤΡΟΦΙΚΕΣ	448	105.793	101.660	98	19.898

Πηγή: Α.Τ.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΜΕΓΑΛΕΣ ΒΟΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΑΓΕΛΑΔΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΠΕΡΙΟΧΗ	1. ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣΕΣ			2. ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣΕΣ	
	Αριθμός Μονάδων	Δυναμικότητα σε κεφαλές ζώων	Εκτρεφόμενος Πληθυσμός στις 31/12/95	Αριθμός Μονάδων	Δυναμικότητα σε κεφαλές ζώων
Αλεξανδρούπολης	5	380	334	1	25
Κομοτηνής	3	350	325	1	36
Καβάλας	8	845	709	7	479
Σερρών	23	2.415	1.873	7	475
Θεσσαλονίκης	143	15.075	12.860	4	245
Έδεσσας	13	1.400	730	—	—
Βέροιας	34	3.670	2.902	5	410
Κοζάνης	7	640	570	2	160
Ιωαννίνων	5	360	440	2	290
Λάρισας	53	4.490	4.235	10	564
Τρικάλων	15	1.080	1.105	—	—
Λαμίας	1	100	80	3	260
Αγρινίου	5	485	156	5	443
Αττικής	31	5.520	5.773	—	—
Χαλκίδας	3	300	372	—	—
Πατρών	8	621	485	6	495
Πύργου	6	520	510	1	150
Τρίπολης	—	—	—	—	—
Καλαμάτας	—	—	—	—	—
Μυτιλήνης	2	130	130	5	350
Χανίων	—	—	—	1	75
Ηρακλείου	1	50	65	—	—
Κορίνθου	—	—	—	—	—
Ρόδου	2	110	100	—	—
Κέρκυρας	—	—	—	1	100
Πειραιά	—	—	—	—	—
Λιβαδειάς	4	660	496	4	370
Φλώρινας	11	710	500	3	230
Ναυπλίου	4	310	280	—	—
Πρέβεζας	10	954	915	5	310
Σπάρτης	—	—	—	—	—
Ξάνθης	8	695	566	2	180
ΣΥΝΟΛΟ	405	41.870	36.511	75	5.647

Πηγή: Α.Τ.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΜΕΓΑΛΕΣ ΒΟΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΑΓΕΛΑΔΩΝ ΚΡΕΑΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΠΕΡΙΟΧΗ	1. ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣΕΣ			2. ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣΕΣ	
	Αριθμός Μονάδων	Δυναμικότητα σε κεφαλές ζώων	Εκτρεφόμενος Πληθυσμός στις 31/12/95	Αριθμός Μονάδων	Δυναμικότητα σε κεφαλές ζώων
Αλεξανδρούπολης	1	150	102	1	90
Κομοτηνής	—	—	—	—	—
Καβάλας	11	1.530	1.379	6	895
Σερρών	5	750	615	3	220
Θεσσαλονίκης	9	1.470	1.285	3	100
Έδεσσας	1	250	130	—	—
Βέροιας	2	265	275	—	—
Κοζάνης	7	1.280	820	—	—
Ιωαννίνων	6	840	800	2	270
Λάρισας	24	3.580	3.494	6	510
Τρικάλων	7	840	798	3	220
Λαμίας	1	200	200	—	—
Αγρινίου	—	—	—	—	—
Αττικής	—	—	—	—	—
Χαλκίδας	—	—	—	—	—
Πατρών	—	—	—	2	50
Πύργου	—	—	—	—	—
Τρίπολης	—	—	—	—	—
Καλαμάτας	—	—	—	—	—
Μυτιλήνης	2	350	380	1	200
Χανίων	—	—	—	—	—
Ηρακλείου	—	—	—	—	—
Κορίνθου	—	—	—	—	—
Ρόδου	—	—	—	—	—
Κέρκυρας	6	694	687	—	—
Πειραιά	—	—	—	—	—
Λιβαδειάς	1	120	120	1	100
Φλώρινας	6	871	692	—	—
Ναυπλίου	—	—	—	—	—
Πρέβεζας	5	655	608	—	—
Σπάρτης	—	—	—	—	—
Ξάνθης	9	1.310	900	—	—
ΣΥΝΟΛΟ	103	15.155	13.285	28	2.655

Πηγή: Α.Τ.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΜΕΓΑΛΕΣ ΒΟΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΜΟΣΧΩΝ ΠΑΧΥΝΣΗΣ

ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΠΕΡΙΟΧΗ	1. ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣΕΣ			2. ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣΕΣ	
	Αριθμός Μονάδων	Δυναμικότητα σε κεφαλές ζώων	Εκτρεφόμενος Πληθυσμός Στις 31/12/95	Αριθμός Μονάδων	Δυναμικότητα σε κεφαλές ζώων
Αλεξανδρούπολης	2	600	370	-	-
Κομοτηνής	-	-	-	-	-
Καβάλας	5	2.790	1.950	-	-
Σερρών	4	1.650	1.020	8	3.395
Θεσσαλονίκης	10	3.500	1.574	6	4.275
Έδεσσας	4	1.280	220	-	-
Βέροιας	31	13.770	11.800	4	1.400
Κοζάνης	1	400	70	-	-
Ιωαννίνων	1	480	100	1	400
Λάρισας	5	1.990	726	3	950
Τρικάλων	1	200	100	3	8.470
Λαμίας	-	-	-	-	-
Αγρινίου	-	-	-	-	-
Αττικής	2	1.600	700	-	-
Χαλκίδας	1	400	250	2	600
Πατρών	-	-	-	2	800
Πύργου	3	1.400	565	2	720
Τρίπολης	-	-	-	-	-
Καλαμάτας	1	600	37	1	1.200
Μυτιλήνης	1	200	50	1	200
Χανίων	-	-	-	2	500
Ηρακλείου	-	-	-	2	3.250
Κορίνθου	-	-	-	-	-
Ρόδου	-	-	-	-	-
Κέρκυρας	-	-	-	-	-
Πειραιά	-	-	-	-	-
Λιβαδειάς	-	-	-	4	1.100
Φλώρινας	-	-	-	-	-
Ναυπλίου	-	-	-	-	-
Πρέβεζας	-	-	-	3	640
Σπάρτης	-	-	-	-	-
Ξάνθης	-	-	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	72	30.860	19.532	44	27.900

Πηγή: Α.Τ.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

ΜΕΓΑΛΕΣ ΧΟΙΡΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΠΕΡΙΟΧΗ	1. ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣΕΣ			2. ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣΕΣ	
	Αριθμός Μονάδων	Δυναμικότητα σε κεφαλές ζώων	Εκτρεφόμενος πληθυσμός στις 31/12/95	Αριθμός Μονάδων	Δυναμικότητα σε κεφαλές ζώων
Αλεξανδρούπολης	3	1.620	1.590	3	1.750
Κομοτηνής	3	850	800	—	—
Καβάλας	20	3.750	3.610	2	270
Σερρών	10	1.445	1.390	—	—
Θεσσαλονίκης	16	3.640	3.159	5	460
Έδεσσας	5	660	580	—	—
Βέροιας	25	5.570	5.360	7	835
Κοζάνης	3	415	400	2	430
Ιωαννίνων	20	3.235	3.315	15	1.725
Λάρισας	36	9.290	8.644	2	220
Τρικάλων	24	5.650	5.291	2	260
Λαμίας	9	2.025	1.935	1	350
Αγρινίου	29	6.575	7.558	4	815
Αττικής	29	5.535	4.670	9	2.650
Χαλκίδας	39	15.535	15.595	12	2.345
Πατρών	2	470	350	2	1.000
Πύργου	11	1.920	1.770	5	1.145
Τρίπολης	5	2.015	2.060	4	470
Καλαμάτας	9	965	826	1	200
Μυτιλήνης	—	—	—	—	—
Χανίων	9	2.330	2.170	4	530
Ηρακλείου	8	890	845	1	80
Κορίνθου	15	4.360	3.060	—	—
Ρόδου	7	745	575	1	128
Κέρκυρας	3	320	275	—	—
Πειραιά	2	200	826	—	—
Λιβαδειάς	18	4.925	4.608	2	295
Φλώρινας	5	610	437	2	350
Ναυπλίου	5	675	1.200	3	1.870
Πρέβεζας	65	14.903	14.856	8	1.620
Σπάρτης	5	1.370	1.150	—	—
Ξάνθης	8	3.300	2.755	1	100
ΣΥΝΟΛΟ	448	105.793	101.660	98	19.898

Πηγή: Α.Τ.Ε.

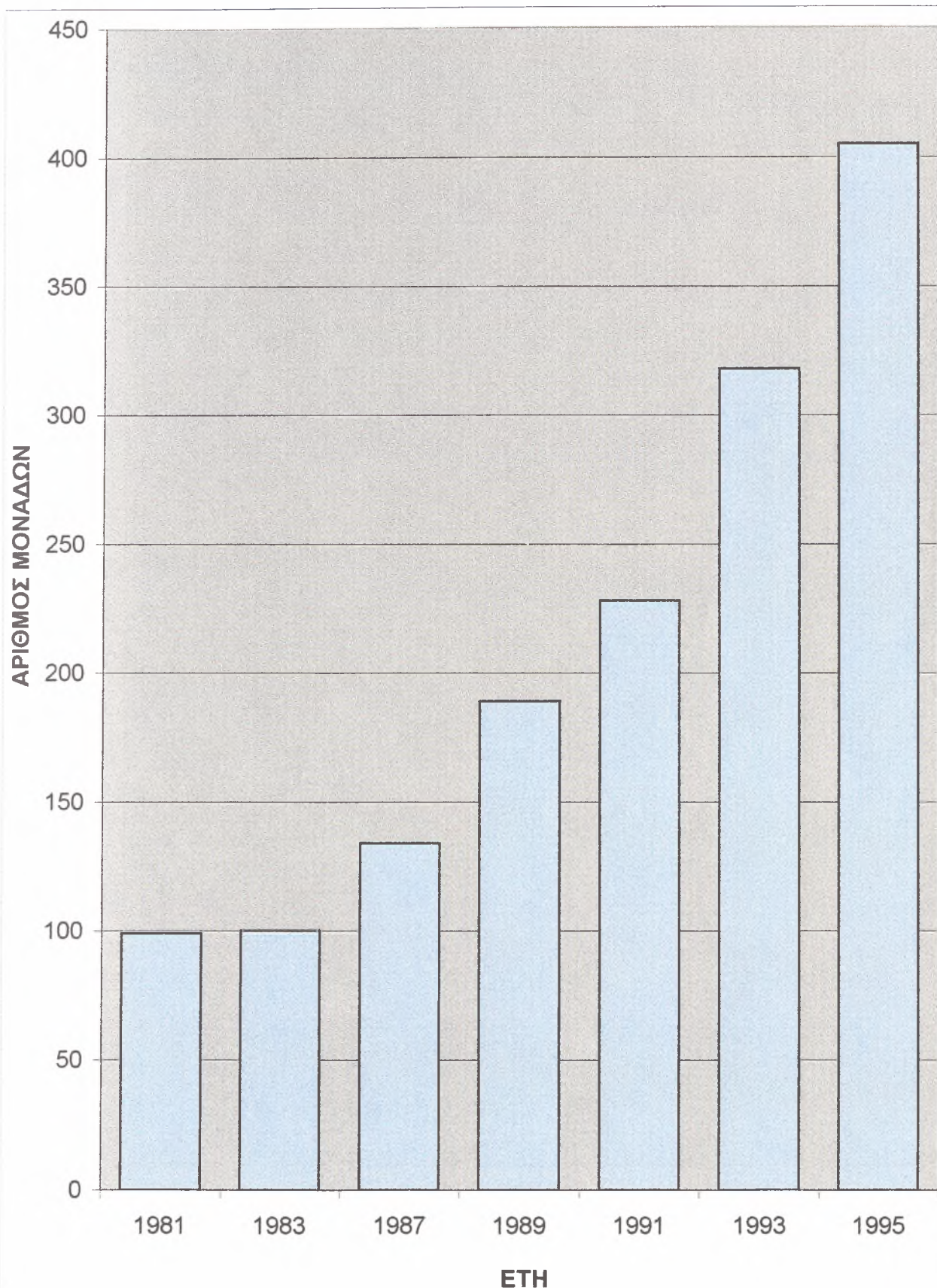
ΠΙΝΑΚΑΣ 7

ΜΕΓΑΛΕΣ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

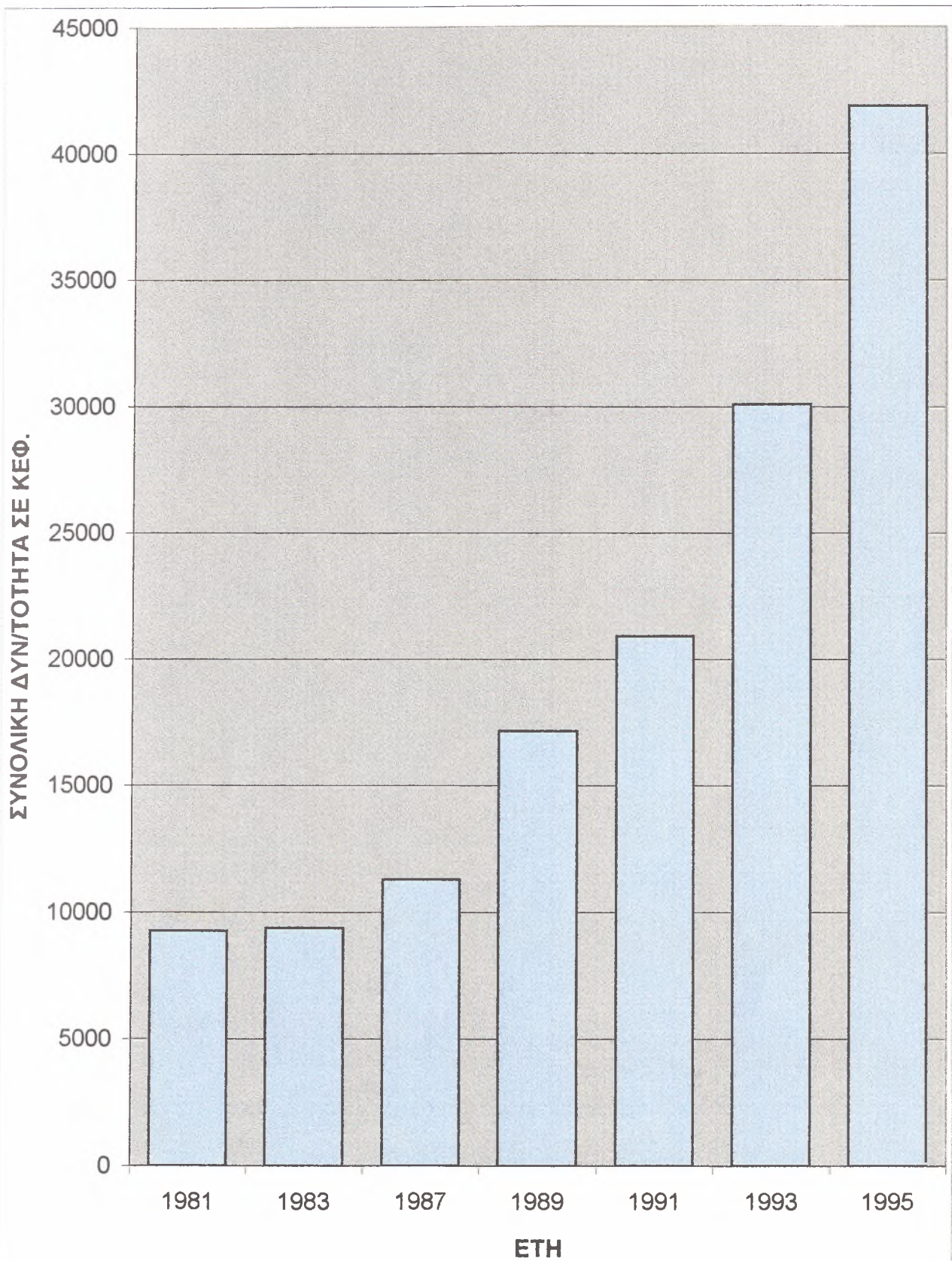
ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΠΕΡΙΟΧΗ	1. ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΟΤΡΟΦΙΚΕΣ			2. ΑΜΝΩΝ ΠΑΧΥΝΣΗΣ	
	Αριθμός Μονάδων	Δυναμικότητα σε κεφαλές ζώων	Εκτρεφόμενος Πληθυσμός Στις 31/12/95	Αριθμός Μονάδων	Δυναμικότητα σε κεφαλές ζώων
Αλεξανδρούπολης	30	16.930	14.975	-	-
Κομοτηνής	37	21.730	18.930	-	-
Καβάλας	155	104.370	89.835	-	-
Σερρών	61	42.800	36.467	-	-
Θεσσαλονίκης	137	88.270	80.650	-	-
Έδεσσας	13	4.530	3.670	-	-
Βέροιας	27	18.700	15.200	-	-
Κοζάνης	119	69.645	60.572	-	-
Ιωαννίνων	50	28.825	28.340	-	-
Λάρισας	156	82.940	83.762	-	-
Τρικάλων	43	23.300	22.760	-	-
Λαμίας	1	500	500	-	-
Αγρινίου	10	4.530	4.780	-	-
Αττικής	43	23.770	21.530	-	-
Χαλκίδας	34	23.930	23.030	-	-
Πατρών	32	19.500	18.370	-	-
Πύργου	7	3.990	3.590	-	-
Τρίπολης	28	13.490	13.245	-	-
Καλαμάτας	-	-	-	-	-
Μυτιλήνης	2	1.400	1.400	-	-
Χανίων	254	146.353	146.353	-	-
Ηρακλείου	169	100.770	105.713	-	-
Κορίνθου	46	23.280	21.120	-	-
Ρόδου	3	1.400	1.400	-	-
Κέρκυρας	6	3.500	3.085	-	-
Πειραιά	10	5.220	4.696	-	-
Λιβαδειάς	104	61.460	55.510	-	-
Φλώρινας	38	19.610	17.739	-	-
Ναυπλίου	37	19.020	18.310	-	-
Πρέβεζας	11	6.070	5.830	3	4000
Σπάρτης	30	17.560	17.560	-	-
Ξάνθης	25	15.070	13.110	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	1.718	1.012.463	952.032	3	4000

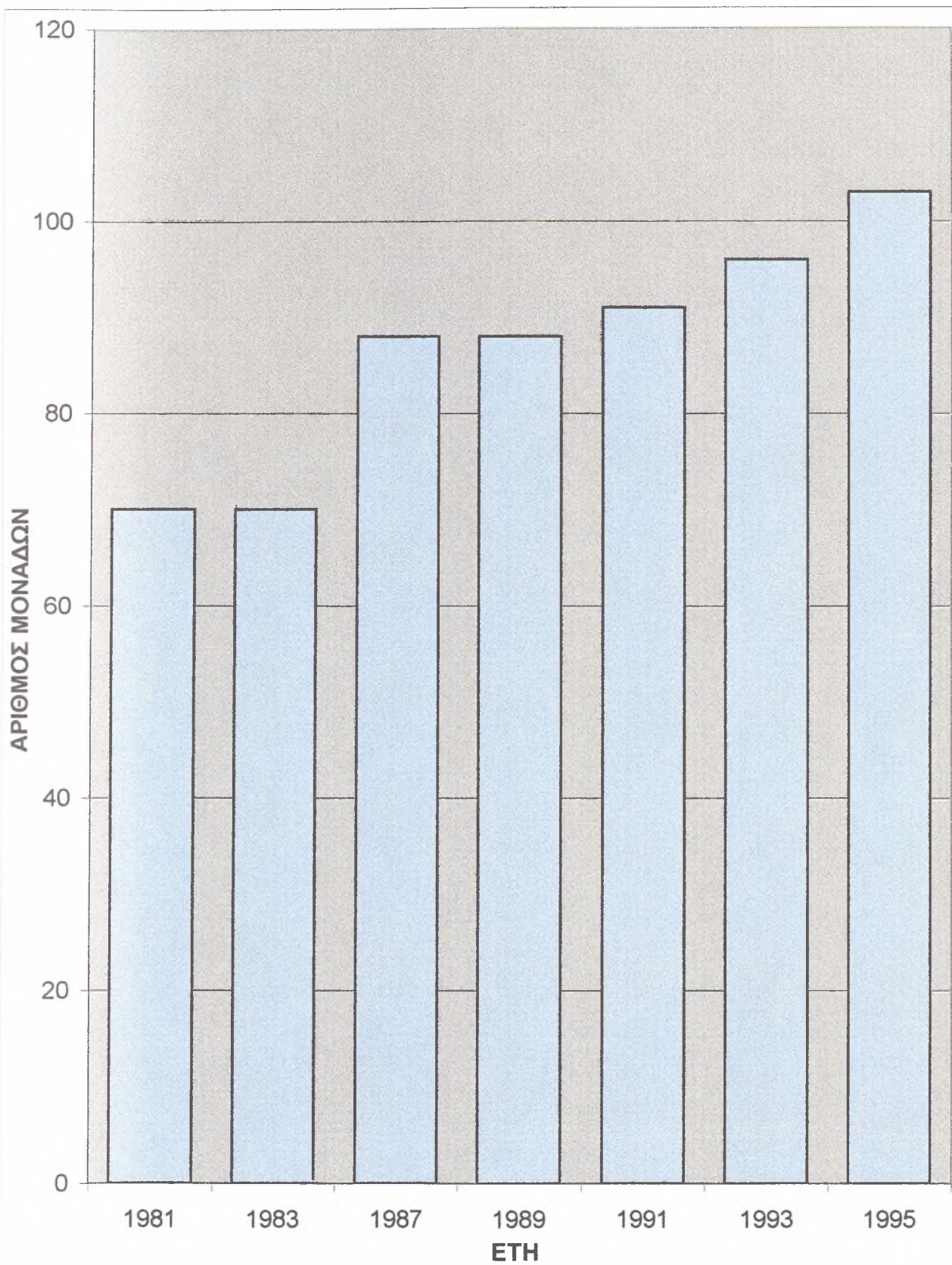
Πηγή: Α.Τ.Ε.

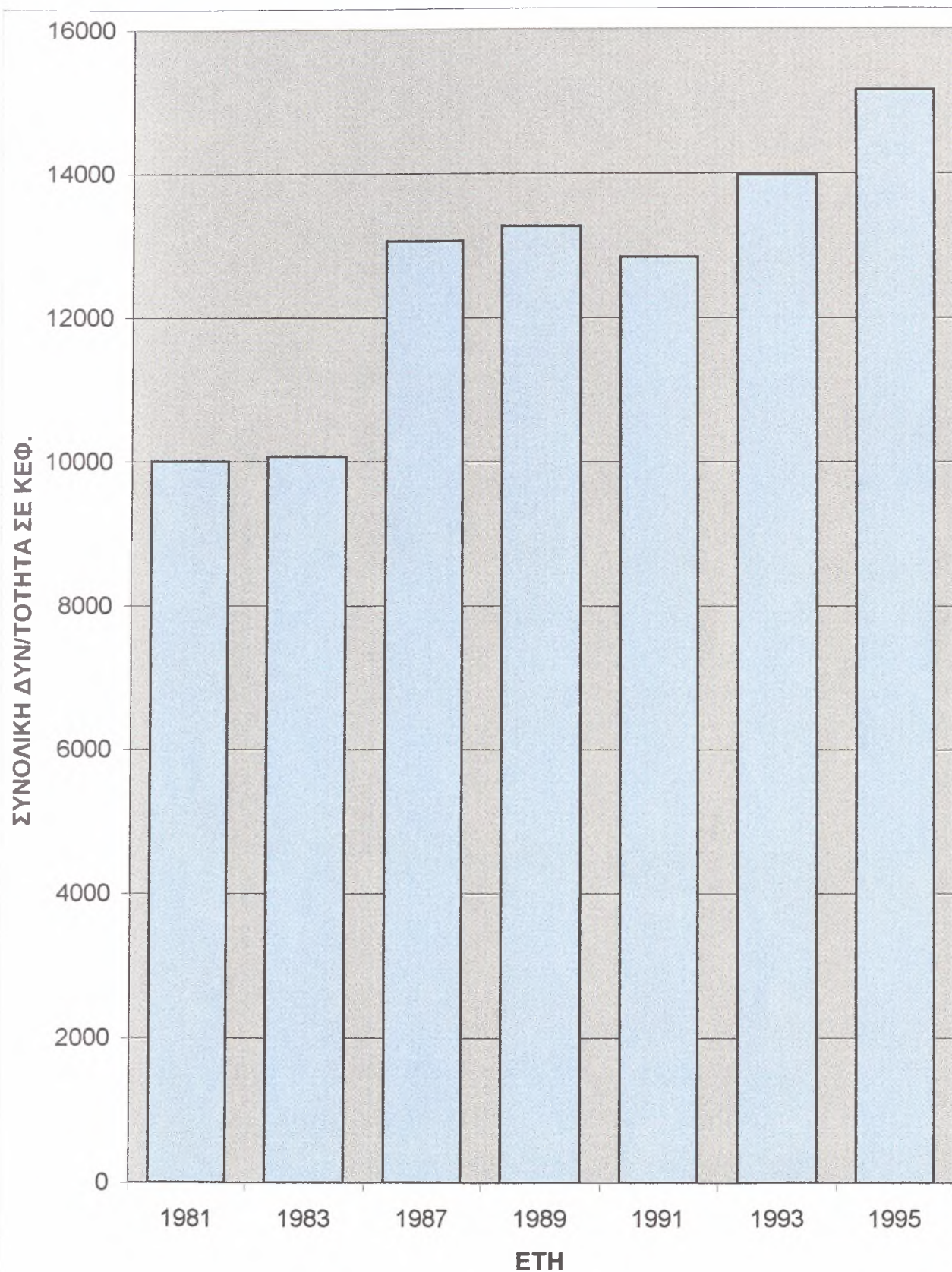
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: Αγελάδες Γαλακτοπιγής (Αριθμός Μονάδων)

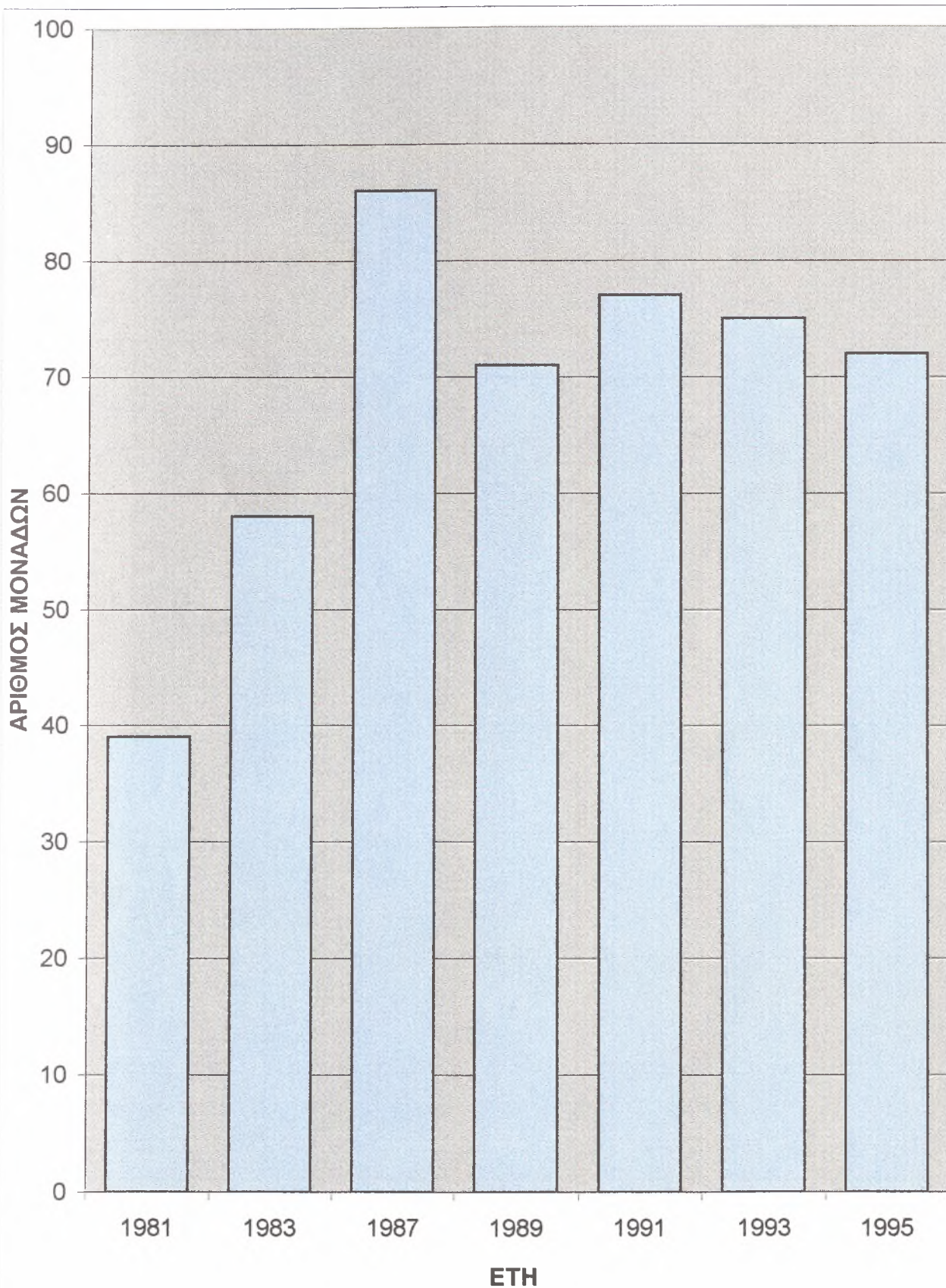
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: Αγελάδες Γαλακτοπ/γής (Δυντ/ότητα σε κεφ. Ζώων)

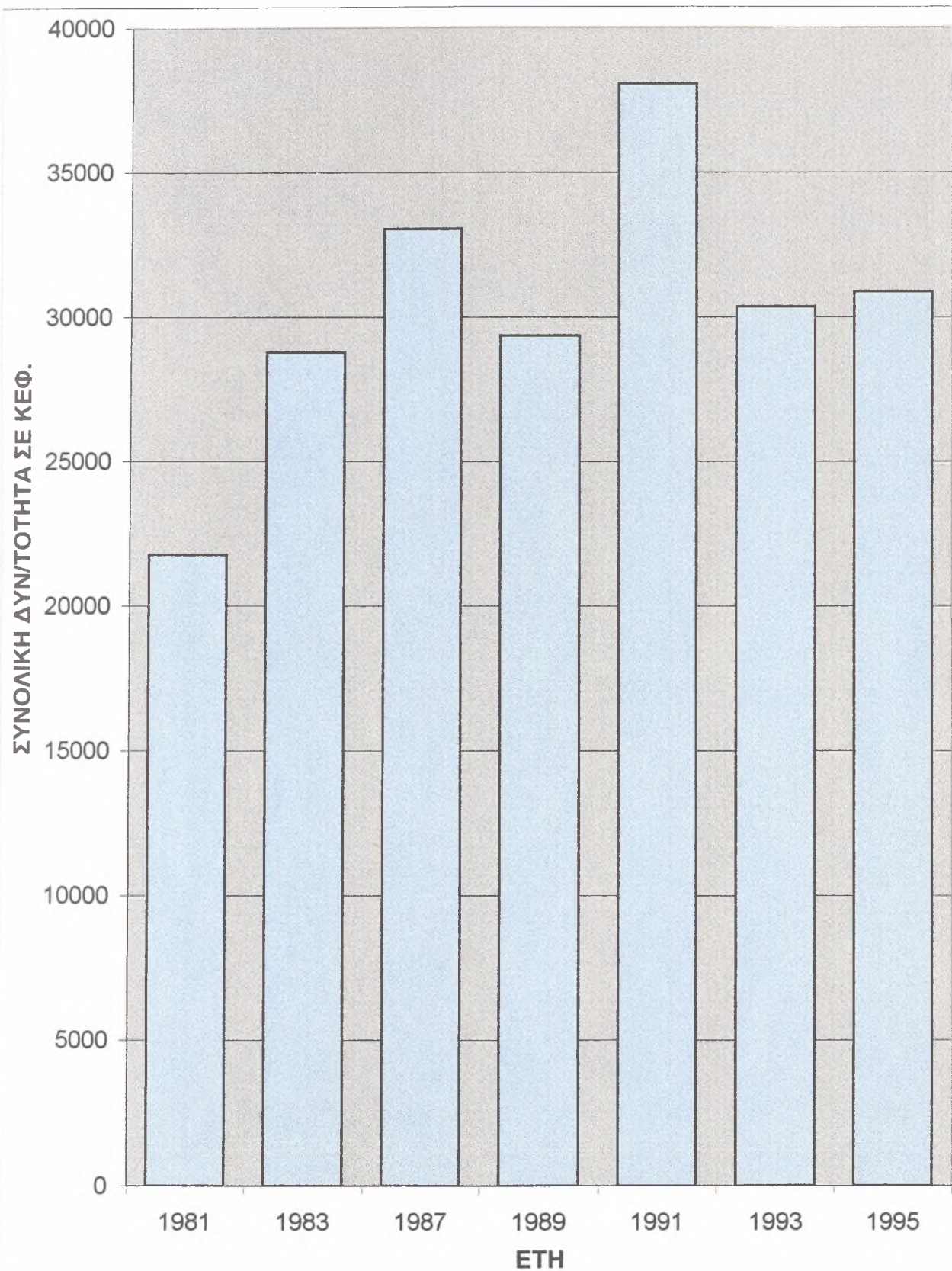
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: Αγελάδες Κρεατοπ/γής (Αριθμός Μονάδων)

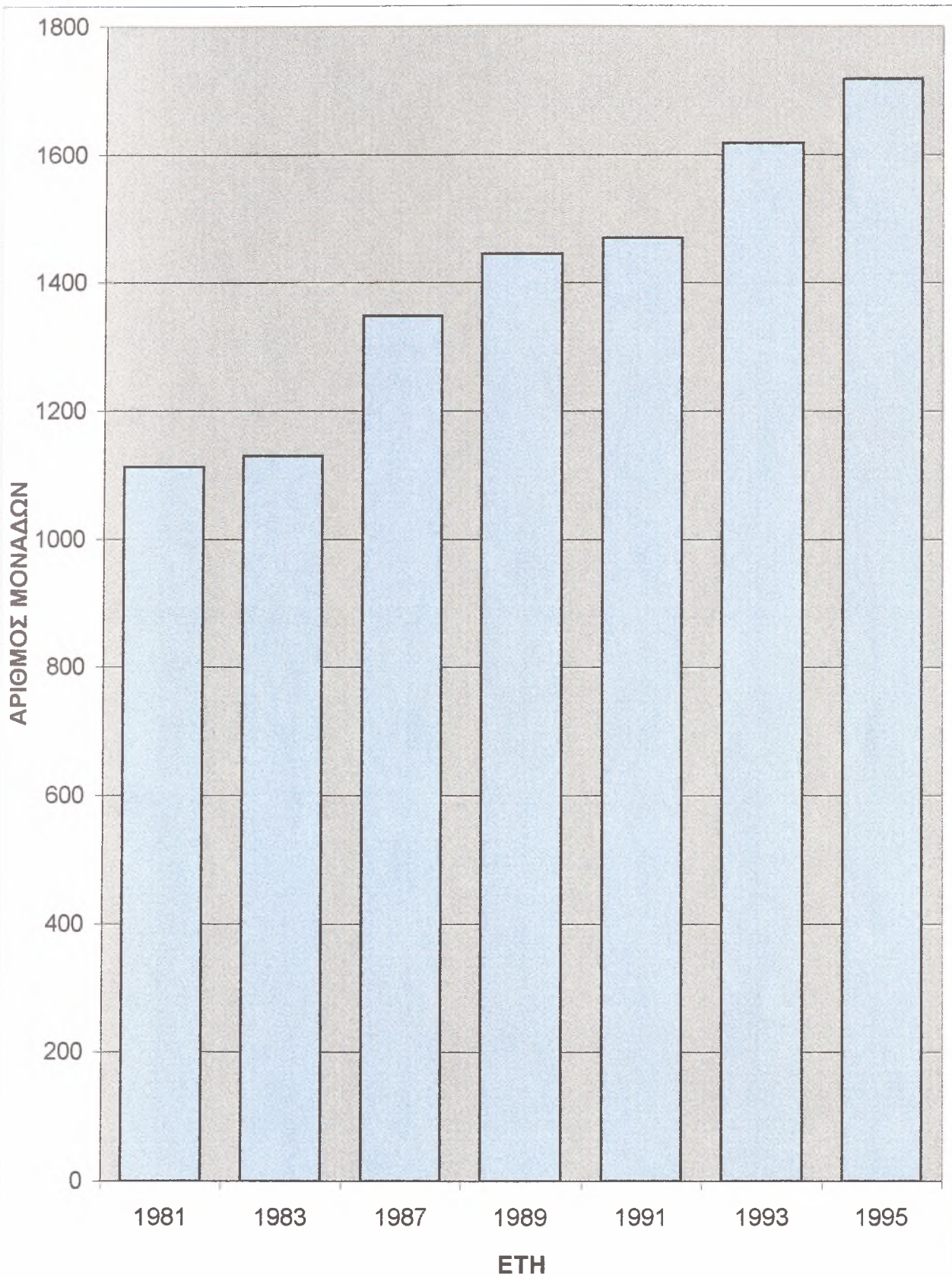
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4: Αγελάδες Κρεατοπ/γής (Δυν/τότητα σε κεφ. Ζώων)

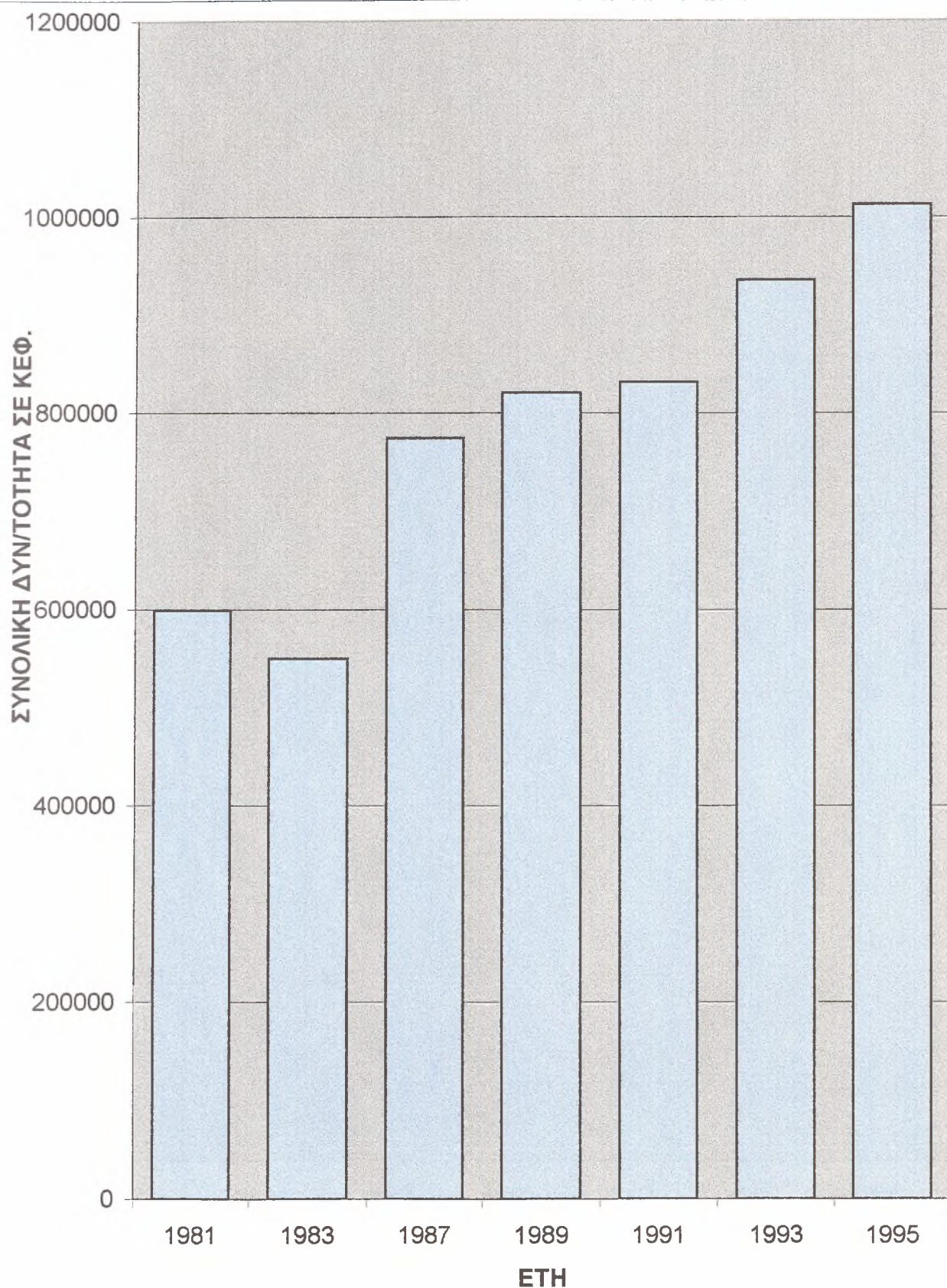
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5: Μόσχοι πάχυνσης (Αριθμός Μονάδων)

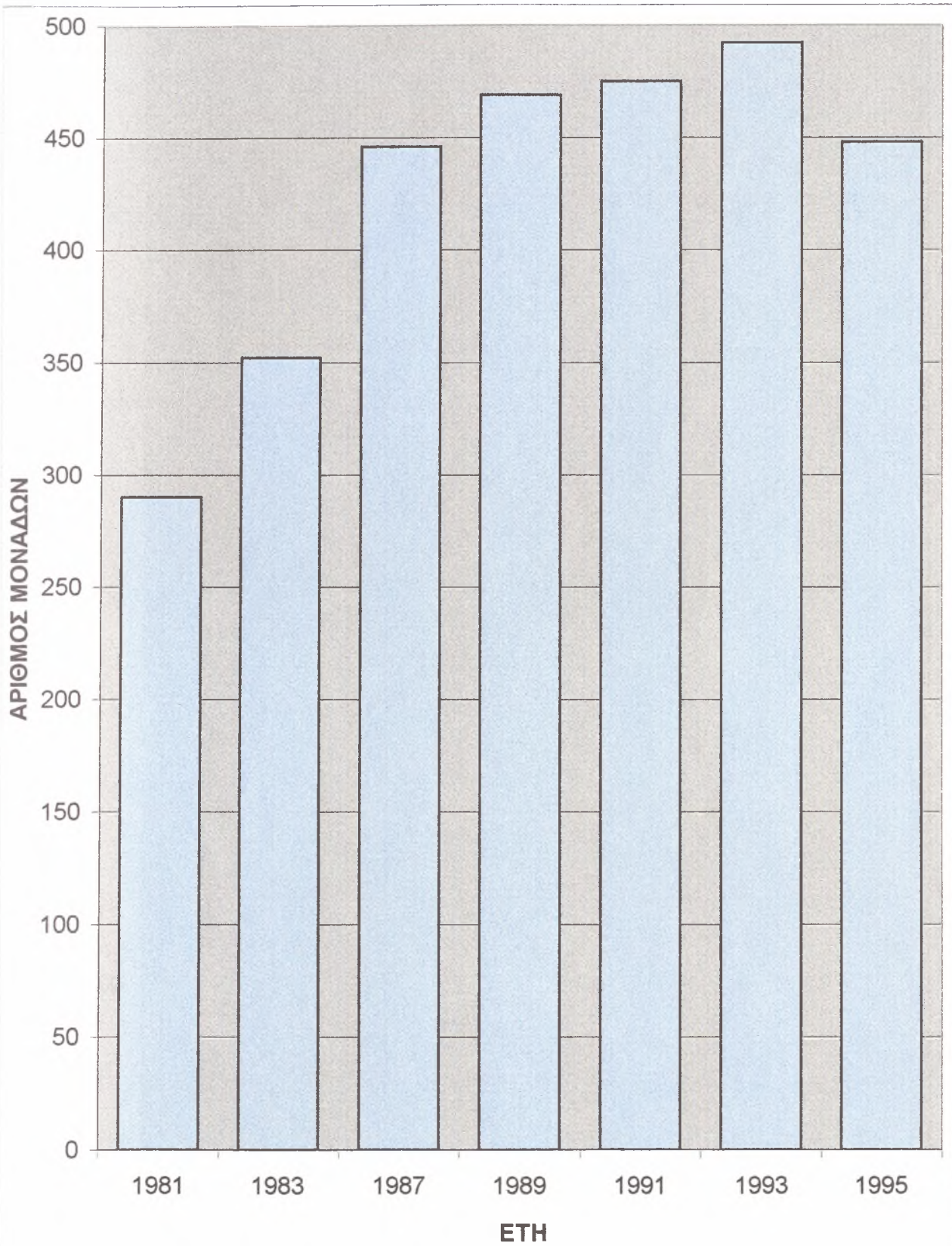
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6: Μόσχοι Πάχυνσης (Δυν/τότητα σε κεφ. Ζώων)

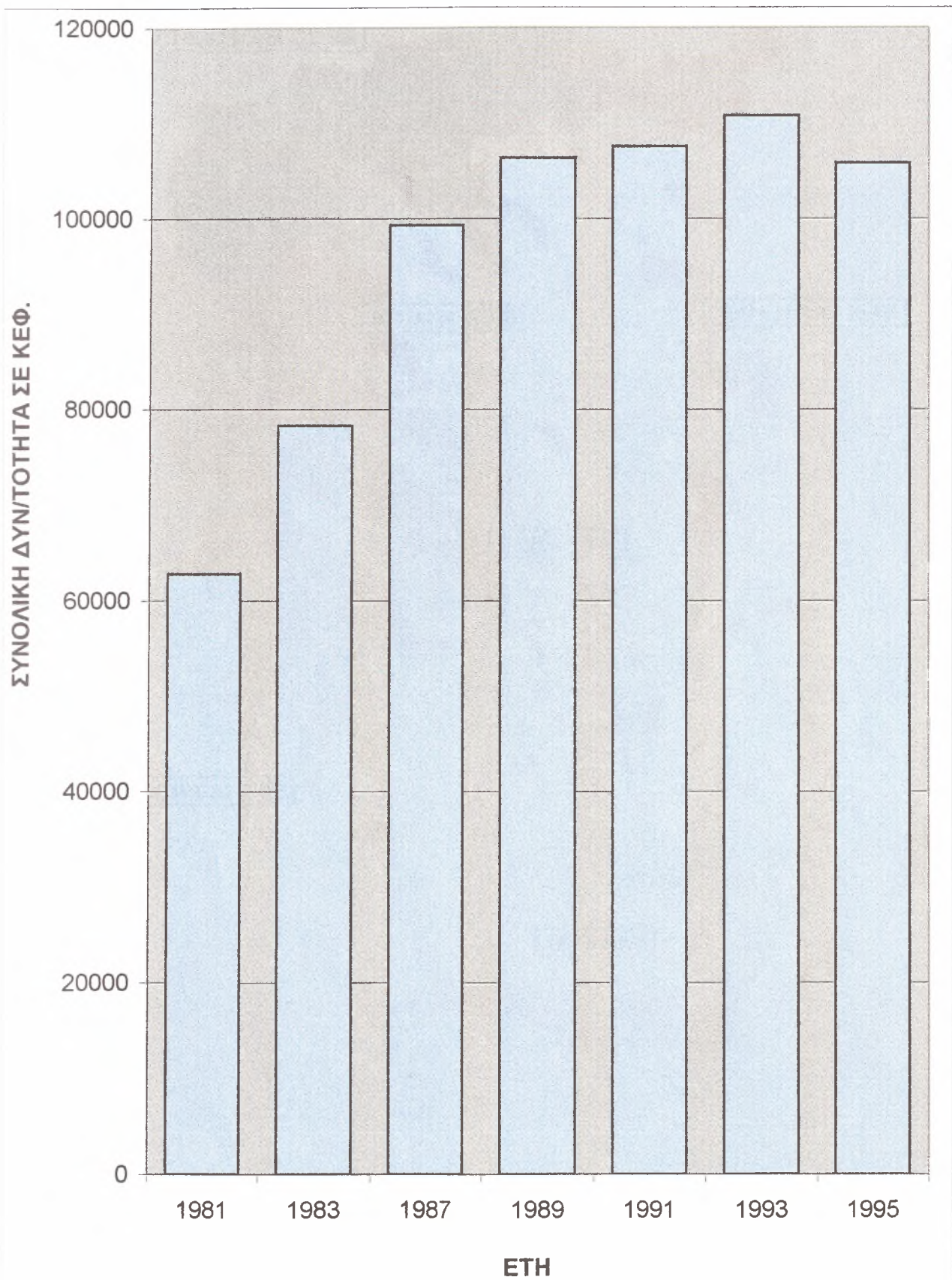
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7: Αιγοπρόβατα (Αριθμός Μονάδων)

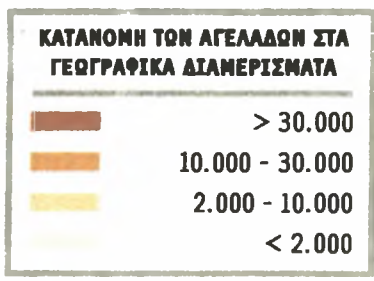
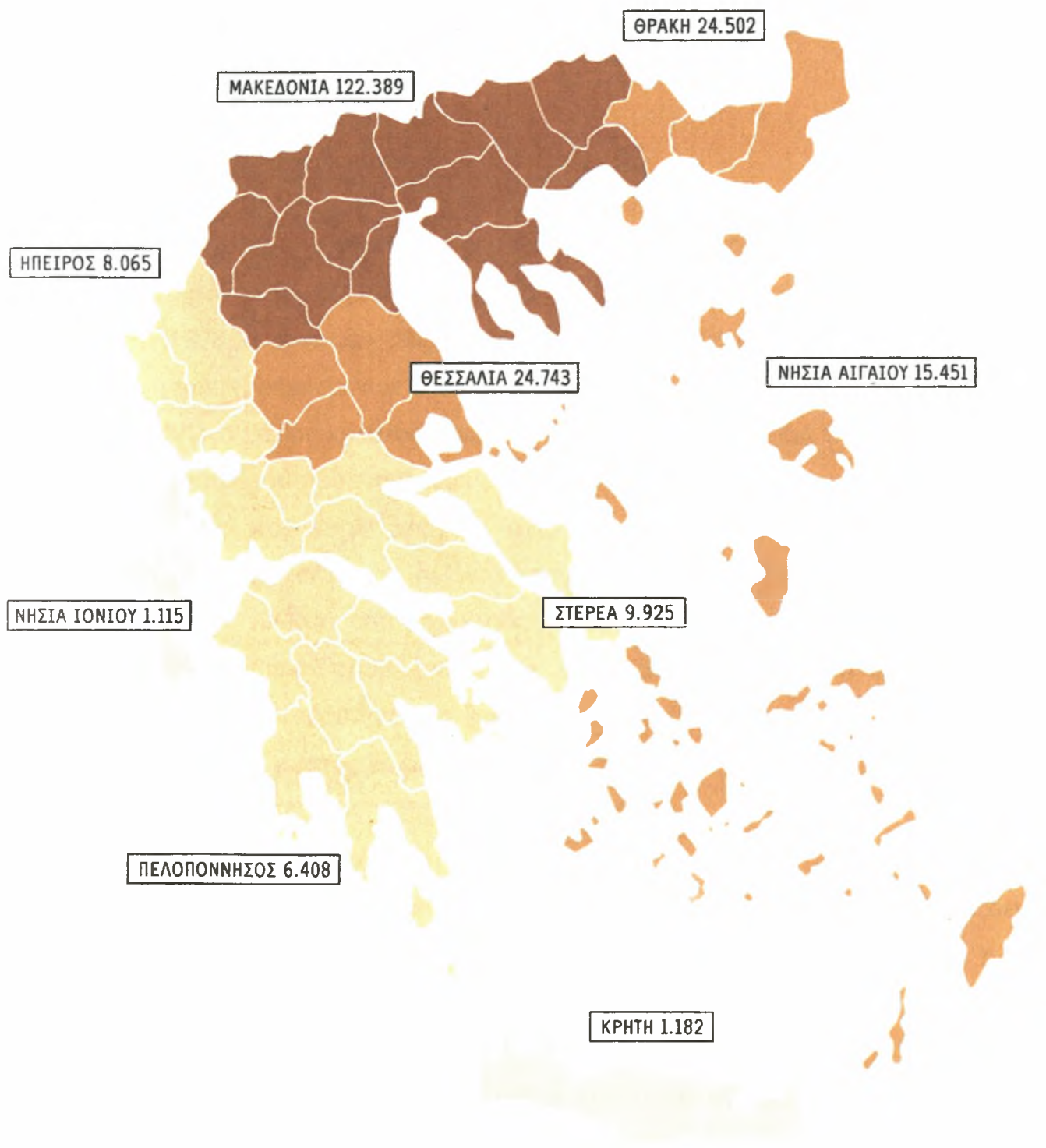
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8: Αγοπρόβιατα (Δυν/τότητα σε κεφ. Ζώων)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9: Χοιροτροφικές (Αριθμός Μονάδων)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10: Χοιροτροφικές (Δυν/τότητα σε κεφ. Ζώων)

ΧΑΡΤΗΣ 1

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΒΟΕΙΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

3. ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

3.1 Βοοτροφία

3.1.1 Κρεατοπαραγωγή

Στον Πίνακα 8 παρουσιάζεται η εξέλιξη της παραγωγής ζωοκομικών προϊόντων κατά την τελευταία 5ετία (1994 – 1998).

Για το 1998, η συνολική παραγωγή κρέατος ήταν μειωμένη, σε σχέση με την αντίστοιχη των προηγούμενων ετών.

Η παραγωγή βοείου κρέατος κατά το 1998 παρέμεινε στα ίδια περίπου επίπεδα με την αντίστοιχη του προηγούμενου έτους.

Οι μονάδες πάχυνσης μόσχων υφίστανται έντονο ανταγωνισμό από τα εισαγόμενα ομοειδή κοινοτικά προϊόντα που προσφέρονται σε χαμηλότερες τιμές.

Είναι εξάλλου γνωστό ότι ο κλάδος αυτός της ελληνικής κτηνοτροφίας αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα που αναστέλλουν την ανάπτυξή του. Ως σημαντικότερα θα μπορούσαν να αναφερθούν τα εξής:

- Το αυξημένο κόστος παραγωγής των προϊόντων του κλάδου, λόγω υψηλού κόστους ζωοτροφών, χρηματοδότησης, κ.λ.π.
- Η συσσώρευση σοβαρών ληξιπρόθεσμων οφειλών στην ΑΤΕ, η οποία δεν επιτρέπει πλέον τη χρηματοδότηση των κτηνοτροφικών μονάδων που υπολειτουργούν ή παραμένουν κλειστές.
- Η δυσχέρεια προμήθειας καταλλήλων ζώων για πάχυνση σε συμφέρουσες τιμές από τη διεθνή αγορά.
 - Οι τιμές αγοράς μόσχων για πάχυνση το 1998 κυμάνθηκαν μεταξύ 700 και 950 δρχ. / κιλό Ζ.Β. Οι τιμές του παραχθέντος κρέατος κυμάνθηκαν από 1080 – 1550 δρχ / κιλό (επικρατέστερη γύρω στις 1250 δρχ / κιλό), και δε θεωρούνται ικανοποιητικές για τους παραγωγούς.

Στην περιοχή της Βέροιας όπου η δραστηριότητα της πάχυνσης μύσχων έχει αξιόλογη παράδοση, ένας σημαντικός αριθμός εκτροφέων συνεχίζει τη δραστηριότητά του παρά τις γενικότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο κλάδος.

3.1.2 Γαλακτοπαραγωγή

Στον τομέα της γαλακτοπαραγωγικής αγελαδοτροφίας παρά την υπάρχουσα αξιόλογη υποδομή και το ενδιαφέρον των παραγωγών για την περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου, δεν σημειώθηκαν αξιόλογες μεταβολές, αν και τα στοιχεία παραγωγής γάλακτος δεν έχουν οριστικοποιηθεί για το έτος 1998.

Σοβαρός ανασταλτικός παράγοντας παραμένει η περιορισμένη ποσόστωση γάλακτος για τη χώρα μας (630.000 τόνοι περίπου), οι δυσκολίες εξεύρεσης ποσόστωσης και το υψηλό κόστος απόκτησής της από ενδιαφερόμενους νέους επενδυτές.

Όσο αφορά την ποσόστωση, η ποσότητα αυτή θα μείνει αμετάβλητη μέχρι τον Απρίλιο του 2001, οπότε έχει εγκριθεί η χορήγηση συμπληρωματικής ποσόστωσης 44.800 τον. Ενώ από τον Απρίλιο του 2001 θα χορηγηθούν επιπλέον 25.200 τον. Έτσι η εγκεκριμένη ποσόστωση από το έτος 2001 και μετά, θα είναι 700.000 τον., σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα.

Κατά το έτος 1998 υπήρξε υπέρβαση της ποσόστωσης κατά 22 - 23 χιλ. τόνους περίπου (στοιχεία ΕΛΟΓ). Το πρόστιμο που η χώρα μας ήταν υποχρεωμένη να καταβάλει στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν 2,5 δις. δρχ. και είχε επιμεριστεί σε 6.000 περίπου κτηνοτρόφους.

Η αύξηση ποσόστωσης που δόθηκε στη χώρα μας ήταν περίπου 11% και ήταν η μεγαλύτερη ανάμεσα στα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Υπάρχει σχετικό επενδυτικό ενδιαφέρον για εκσυγχρονισμούς – επεκτάσεις λειτουργουσών μονάδων.

Οι πραγματοποιηθείσες επενδύσεις κατά το 1998 για το σκοπό αυτό, ήταν σχετικά περιορισμένες, σε σύγκριση με τις αντίστοιχες κατά το προηγούμενο έτος, αφού πέραν των άλλων δυσμενών παραγόντων και το πλαίσιο κινήτρων που διαμορφώθηκε για την κτηνοτροφία με το νέο Ν. 2601/98 είναι δυσμενέστερο του προηγούμενου νόμου.

Σημειώνεται ότι με την υποχρέωση εφαρμογής της Κοινοτικής οδηγίας 46/92 για την παραγωγή γάλακτος καλής ποιότητας, είναι αναγκαίος ο συνεχής εκσυγχρονισμός των λειτουργουσών μονάδων για την εξασφάλιση των κανόνων υγιεινής παραγωγής του γάλακτος σε όλη την παραγωγική διαδικασία, από τις συνθήκες εκτροφής των ζώων μέχρι και την παράδοσή του στο εργοστάσιο. Η εφαρμογή της οδηγίας προβλεπόταν μέχρι 31/12/97.

Με την προϋπόθεση εξασφάλισης της αναγκαίας ποσόστωσης υπάρχει επενδυτικό ενδιαφέρον για ίδρυση νέων μονάδων γαλακτοπαραγωγής από νέους φορείς σε αρκετές περιοχές της χώρας, καθώς ο κλάδος εξακολουθεί να προσφέρει σταθερό και ικανοποιητικό εισόδημα στον κτηνοτρόφο. Παρατηρείται διακοπή της λειτουργίας των μικρών και απομακρυσμένων μονάδων από κέντρα διάθεσης, οι οποίες δεν είναι οργανωμένες σε επιχειρηματική βάση.

Όμως, στην ανάπτυξη του κλάδου υπάρχουν αρνητικοί παράγοντες, όπως είναι η έλλειψη επαρκών αρδευόμενων εκτάσεων, το ξηροθερμικό κλίμα της χώρας και η ανταγωνιστικότητα αποδοτικών φυτικών καλλιεργειών έναντι των κτηνοτροφικών φυτών στις αρδευόμενες εκτάσεις, που διευκολύνουν τη μεγάλη ανάπτυξη του κλάδου.

Οι τιμές διάθεσης του αγελαδινού γάλακτος δεν σημείωσαν μεγάλες μεταβολές τα τρία τελευταία χρόνια (95 – 130 δρχ. / κιλό) και θεωρούνται ικανοποιητικές για τους παραγωγούς. Η μέση τιμή για το 1998 ήταν 108 δρχ. / κιλό.

3.2 Αιγοπροβατοτροφία

Ο κλάδος της αιγοπροβατοτροφίας παρά τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει, (χαμηλές αποδόσεις, αδυναμία ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών στη διαδικασία παραγωγής, δημογραφικά προβλήματα, κ.λ.π.), παραμένει ο σημαντικότερος κλάδος της Ζωικής Παραγωγής (40% του Ακαθάριστου Κτηνοτροφικού Προϊόντος).

Η αιγοπροβατοτροφία αξιοποιεί, βασικά, ορεινές και υποβαθμισμένες περιοχές, ασκείται παραδοσιακά και διασφαλίζει την παραμονή και το εισόδημα των κατοίκων των περιοχών αυτών. Το μεγαλύτερο ποσοστό των αιγοπροβάτων εκτρέφεται με το ποιμενικό σύστημα.

Η ελληνική αγορά είναι σχεδόν αυτάρκης σε αιγοπρόβεια προϊόντα, ενώ πραγματοποιούνται και περιορισμένες εξαγωγές τυροκομικών προϊόντων, κυρίως φέτας, σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και σε Τρίτες Χώρες (Η.Π.Α., Καναδάς, Αυστραλία, κ.λ.π.)

Βασικός στόχος του κλάδου είναι η αύξηση της ανταγωνιστικότητάς του με έμφαση στα εξής:

- Παραγωγή πιστοποιημένων παραδοσιακών προϊόντων ποιότητας και κατοχύρωσή τους στην ενιαία Ευρωπαϊκή αγορά, ως προϊόντα ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ).
- Συγκράτηση του κόστους παραγωγής.
- Συνεχής βελτίωση της ποιότητας των παραγομένων προϊόντων.
- Επίτευξη ανταγωνιστικών τιμών.

Στο θέμα της ποιότητας του αιγοπροβείου γάλακτος έχουν συντελεστεί τα τελευταία χρόνια σημαντικά βήματα, μένουν όμως πολλά ακόμη για την εναρμόνιση της εγχώριας παραγωγής με την Κοινοτική Οδηγία 46/92.

Η παραγωγή αιγοπροβείου κρέατος το 1998, σε σχέση με το 1997, παρέμεινε στα ίδια περίπου επίπεδα και οι τιμές του κρέατος διαμορφώθηκαν μεταξύ 1.000 – 1400 δρχ. / κιλό και θεωρούνται ικανοποιητικές για τον παραγωγό.

Οι τιμές παραγωγού στο γάλα διαμορφώθηκαν κατά το 1998 μεταξύ 220 – 280 δρχ / κιλό για το πρόβειο γάλα και 145 – 180 δρχ / κιλό για το αίγειο και θεωρούνται ικανοποιητικές για τον παραγωγό.

3.3 Χοιροτροφία

Η πορεία της ελληνικής χοιροτροφίας ήταν ιδιαίτερα κρίσιμη και η κατάσταση οριακή για ορισμένες επιχειρήσεις, κατά το μεγαλύτερο διάστημα του 1998.

Η παραγωγή χοιρινού κρέατος για το 1998 ήταν στα ίδια περίπου επίπεδα με εκείνη του προηγούμενου έτους.

Οι τιμές ξεκίνησαν από 360 – 380 δρχ./ κιλό Ζ.Β. και ακολούθησαν προοδευτική μείωση για να σημειώσουν μεγάλη πτώση τον Οκτώβριο και Νοέμβριο (280 – 300 δρχ / κιλό Ζ.Β.). Μικρή εξαίρεση υπήρξε κατά τις εορτές των Χριστουγέννων όταν παρατηρήθηκε τόνωση της ζήτησης και μικρή αύξηση των τιμών τον Δεκέμβριο μήνα.

Η κρίση της ελληνικής χοιροτροφίας είναι συνέπεια της αντίστοιχης Ευρωπαϊκής και οφείλεται στην αυξημένη Κοινοτική παραγωγή κατά το έτος 1998 και στην αδυναμία εξαγωγών στη Ρωσία – Ασία λόγω της οικονομικής κρίσης στις χώρες αυτές.

Η αύξηση εκτρεφόμενων χοίρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και κατά συνέπεια η αυξημένη προσφορά χοιρινού κρέατος προήλθαν μετά από επικράτηση κατά την περίοδο 95 – 97 ιδιαίτερα καλών τιμών παραγωγού στον κλάδο αυτό. Κατά την περίοδο αυτή η προσφορά του χοιρινού κρέατος ήταν μειωμένη διότι είχε προηγηθεί σφαγή 12 εκατ. ζώων περίπου στην Ολλανδία εξαιτίας προσβολής τους από πανώλη.

Κατά τον Αύγουστο του 1998 η Ευρωπαϊκή Ένωση έλαβε κάποια μέτρα προστασίας του κλάδου με την αύξηση κατά 50% των εξαγωγικών επιδοτήσεων και την ιδιωτική αποθεματοποίηση.

Οι προοπτικές για σύντομη ανάκαμψη της Ευρωπαϊκής αγοράς δεν είναι αισιόδοξες. Υπάρχει έντονη ανησυχία μεταξύ των χοιροτρόφων για επιβίωση των μονάδων τους.

Από πλευράς πολιτείας δεν έχουν ληφθεί ειδικά μέτρα για τον κλάδο εκτός της απαλλαγής του 50% των δεδουλευμένων τόκων για ληξιπρόθεσμες οφειλές των χοιροτρόφων μέχρι 31/12/97.

Ο κλάδος εξακολουθεί να αντιμετωπίζει τα γνωστά προβλήματα που είναι:

- Η ύπαρξη κλειστών μονάδων με συσσωρευμένες οφειλές στην Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος.
- Η ύπαρξη σημαντικών οφειλών προς την Αγροτική Τράπεζα και προς τρίτους από μεγάλες επιχειρήσεις του κλάδου.
- Οι δυσχερείς συνθήκες εμπορίας που έχουν διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια σε βάρος των παραγωγών (πωλήσεις με πίστωση, πληρωμή με μεταχρονολογημένες επιταγές).
- Το μη ευνοϊκό καθεστώς ένταξης των επενδύσεων στο Ν.2601/98 (υψηλό ποσοστό συμμετοχής του φορέα, επιχορήγηση νεοϊδρυόμενων μονάδων μέχρι 125 χοιρομητέρες).

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΡΕΑΤΟΣ - ΓΑΛΑΚΤΟΣ (1994 – 1998) ΣΕ ΤΟΝΟΥΣ

ΕΤΟΣ	1994	1995	1996	1997	1998	Μεταβολή 98/ 97
ΚΡΕΑΣ (ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ)	522.450	509.748	525.055	522.552	493.602	-3,98%
ΒΟΟΕΙΔΩΝ (ΣΥΝΟΛΟ)	74.251	70.587	71.382	70.076	69.497	-0,08%
ΜΟΣΧΩΝ	12.170	11.751	11.620	12.111	11.318	
ΔΑΜΑΛΕΩΝ	7.328	7.129	6.664	6.639	8.545	
ΕΝΗΛΙΚΩΝ	54.753	51.707	53.098	51.326	496	
ΠΡΟΒΑΤΩΝ (ΣΥΝΟΛΟ)	82.670	82.766	84.042	83.639	82.628	-1,2%
ΑΜΝΩΝ	63.620	63.656	64.767	64.870	63.924	
ΕΝΗΛΙΚΩΝ	19.050	19.110	19.275	18.769	18.704	
ΑΙΓΩΝ (ΣΥΝΟΛΟ)	46.544	46.764	46.948	47.397	46.862	-1,1%
ΕΡΙΦΙΩΝ	35.065	35.380	35.543	36.272	36.080	
ΕΝΗΛΙΚΩΝ	11.479	11.384	11.405	11.125	10.782	
ΧΟΙΡΩΝ (ΣΥΝΟΛΟ)	142.455	144.128	141.722	144.646	142.262	-1,6%
ΓΑΛΑ (ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ)	1.846.800	1.864.100	1.809.000	1.768.000	1.847.900	
ΑΓΕΛΑΔΩΝ	769.300	763.500	741.200	730.000	769.600*	5,42%
ΠΡΟΒΑΤΩΝ	641.300	638.600	625.800	627.200	630.100*	0,46%
ΑΙΓΩΝ	436.200	432.000	421.000	410.900	448.200*	9,07%

* Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: Α.Τ.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΡΕΑΤΩΝ ΚΑΙ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

(1993-1997) ΣΕ ΤΟΝΟΥΣ

ΠΡΟΪΟΝ	1993	1994	1995	1996	1997
ΒΟΕΙΟ (ΣΥΝΟΛΙΚΑ)					
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	143.546	156.325	157.470	170.883	132.500
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	2.314	3.485	13.548	3.022	3.200
ΙΣΟΖΥΓΙΟ	-141.232	-152.840	-143.922	-167.861	-129.300
ΑΙΓΟΠΡΟΒΕΙΟ (ΣΥΝΟΛΙΚΑ)					
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	16.841	15.252	12.557	15.413	14.500
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	411	515	474	321	400
ΙΣΟΖΥΓΙΟ	-16.430	-14.737	-12.083	-15.092	-14.100
ΧΟΙΡΕΙΟ (ΣΥΝΟΛΙΚΑ)					
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	84.043	97.429	117.370	120.463	118.300
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	3.539	3.572	2562	4.024	3.000
ΙΣΟΖΥΓΙΟ	-80.504	-93.857	-114.808	-116.439	-115.300
ΓΑΛΑ (ΥΓΡΟ ΛΙΠΟΣ 1-6%)					
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	17.315	16.432	15.317	15.972	23.900
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	0	290	368	588	500
ΙΣΟΖΥΓΙΟ	-17.315	-16.142	-14.949	-15.384	-23.400

Πηγή: Α.Τ.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΖΩΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑ 1993-1997

(ΣΕ ΚΕΦΑΛΕΣ ΖΩΩΝ)

ΕΙΔΗ ΖΩΩΝ	1993	1994	1995	1996	1997
ΒΟΟΕΙΔΗ	606.794	587.463	599.789	586.460	606.698
ΠΡΟΒΑΤΑ	8.810.423	8.868.895	9.254.249	9.212.066	9.094.172
ΑΙΓΕΣ	5.395.869	5.391.583	5.531.846	5.411.336	5.373.754
ΧΟΙΡΟΙ	1.377.720	1.380.161	1.407.414	1.392.164	1.444.444
Πάχυνσης	1.203.200	1.204.071	1.240.461	1.224.444	1.270.513
Αναπαραγωγής	174.520	176.090	166.953	167.720	173.931

Πηγή: Α.Τ.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ – ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΖΩΝΤΩΝ ΖΩΩΝ

(ΣΕ ΚΕΦΑΛΕΣ ΖΩΩΝ)

ΕΙΔΟΣ ΖΩΟΥ	1995		1996		1997		1998	
	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ
ΒΟΟΕΙΔΗ	407.05	122	58.505	137	72.560	0	69.090	11
ΠΡΟΒΑΤΑ	501.255	0	162.144	0	165.172	0	312.283	50
ΑΙΓΕΣ	23.794	0	6.316	0	13.174	0	9.583	0
ΧΟΙΡΙΝΑ	20.206	50	22.731	0	15.456	0	15.688	0

Πηγή: Α.Τ.Ε.

4. ΥΔΡΟΒΙΑ ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

Οι αλλαγές στον τεχνολογικό τομέα και τα νέα δεδομένα της αγοράς ήταν τα κυρίαρχα στοιχεία καθορισμού της εξέλιξης των ιχθυοκαλλιεργειών στην Ελλάδα, όπως επίσης και της πιθανής μελλοντικής πορείας ενός κλάδου που αποτελεί ζωτικό κομμάτι της πρωτογενούς παραγωγής.

Μέχρι το 1980, η προσφορά των λεγομένων μεσογειακών ψαριών ήταν εξαρτημένη από την παράκτια αλιεία και από την παραδοσιακή καλλιέργεια στα διβάρια, που ήταν εγκαταστάσεις σε αβαθείς θαλάσσιες εκτάσεις. Τη δεκαετία του '60, η μικρή προσφορά των ειδών αυτών οδήγησε σε περιορισμένη ζήτηση του προϊόντος.

Τη δεκαετία του '70, ωστόσο, οι απαιτήσεις της αγοράς αυξήθηκαν και οι προσπάθειες ικανοποίησης της ζήτησης με εντατικοποιήσεις της παράκτιας αλιείας και της παραδοσιακής καλλιέργειας είχαν τελικώς αρνητικά αποτελέσματα. Έτσι, η Κοινότητα προσανατολίσθηκε να προωθήσει έρευνες για τη δημιουργία Μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας κατά τα Ιαπωνικά και Ευρωπαϊκά πρότυπα.

Από τη φάση της έρευνας, που ξεκίνησε σε σχεδόν μηδενική φάση στη Γαλλία και την Ιταλία το 1969 – 1970 και επεκτάθηκε στη συνέχεια σε όλη τη Μεσόγειο το 1980, ο κλάδος πέρασε στη φάση προανάπτυξης, η οποία ξεκίνησε στα τέλη της δεκαετίας του 70 και ολοκληρώθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '80. Η φάση αυτή είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία επιχειρήσεων στη Γαλλία, την Ισπανία, την Ελλάδα, την πρώην Γιουγκοσλαβία και την Ιταλία.

Στην Ελλάδα οι καλλιέργειες των ευρύαλων ψαριών (τσιπούρας – λαυρακιού) ξεκίνησαν το 1982 με την ίδρυση της πρώτης μονάδας που είχε περισσότερο διερευνητικό χαρακτήρα για τη δυνατότητα συστηματικής εκτροφής των ψαριών αυτών.

Ουσιαστικά όμως ο κλάδος άρχισε να διαμορφώνεται μετά το 1986 οπότε λειτούργησαν 10 μονάδες. Έκτοτε η ανάπτυξή του υπήρξε αλματώδης μέχρι το σημερινό επίπεδο (το 1998 παρήχθησαν 40.000 τόνοι περίπου τσιπούρας και λαυρακιού, υπήρχαν 218 μονάδες πάχυνσης και 35 ιχθυογεννητικοί σταθμοί).

Η ανάπτυξη αυτή οφείλεται κυρίως:

- Στη συνεχή μείωση των φυσικών αποθεμάτων ψαριών υψηλής ποιότητας όπως η τσιπούρα και το λαυράκι λόγω της υπερεντατικής εκμετάλλευσης των υπάρχοντων αλιευτικών πεδίων και της αυξανόμενης ρύπανσης των θαλασσών.
- Στη σημαντική αύξηση της ζήτησης αυτών.
- Στις υψηλές τιμές διάθεσής τους και την προσδοκία υψηλών κερδών από τους επενδυτές.
- Στην καταλληλότητα των κλιματολογικών, φυσικών και μορφολογικών συνθηκών της χώρας μας (υψηλές θερμοκρασίες νερού, πολυάριθμοι όρμοι και κόλποι, ύπαρξη παραλιακών εκτάσεων, απουσία ρύπανσης και μόλυνσης, κ.λ.π.), που εξασφαλίζουν ευνοϊκές προϋποθέσεις εγκατάστασης των μονάδων και ανάπτυξης των ειδών.
- Στην εξέλιξη και γνώση της τεχνολογίας και ιδιαίτερα τη διερεύνηση του προβλήματος της ιχθυογέννησης και την εντατικοποίηση των ερευνών στον τομέα αυτό, που είχε ως αποτέλεσμα να δοθεί λύση στα περισσότερα από τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν κυρίως στην αναπαραγωγή και την ανάπτυξη νεαρών ιχθυδίων κατά τα πρώτα στάδια της ζωής τους (στάδια λάρβας και μεταλάρβας).
- Στα κίνητρα της Πολιτείας και της Ε.Ε. (επιχορηγήσεις Ν.1262/82, Ν.1892/90 καν. 4028/86 της ΕΟΚ κ.λ.π.).

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονισθεί ιδιαίτερα η μεγάλη συμβολή της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος στην ανάπτυξη του κλάδου παραμένοντας ο αποκλειστικός σχεδόν χρηματοδότης υδατοκαλλιεργειών (έχει χρηματοδοτήσει ποσοστό μεγαλύτερο του 95% των υλοποιηθέντων επενδυτικών σχεδίων) παρά το ότι από το 1989 και μετά επιτράπη και στις άλλες τράπεζες να χρηματοδοτούν δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα.

5. ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Η διαχρονική εξέλιξη των μονάδων εκτροφής ευρύαλων ψαριών παρουσιάζεται αναλυτικά στον πίνακα 12 καθώς επίσης και στα διαγράμματα 11 και 12 :

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΥΡΥΑΛΩΝ ΨΑΡΙΩΝ

ΕΤΟΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΑΧΥΝΣΗΣ	ΙΧΘΥΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ
1985	2	-
1986	10	-
1987	18	-
1988	28	1
1989	67	4
1990	95	9
1991	125	11
1992	155	16
1996	200	25
1997	209	34
1998	218	35

Πηγή: Α.Τ.Ε., Απολογιστική Έκθεση Εργασιών Διεύθυνσης Ζωικής Παραγωγής έτους 1998.

Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία ενώ το 1985 λειτουργούσαν 2 μόνο μονάδες πάχυνσης, το 1992 λειτουργούσαν 155. Μεγάλη ανάπτυξη παρατηρείται από το 1988 και μετά, όπου κατά μέσον όρο λειτουργούσαν 32 νέες μονάδες το χρόνο, ως αποτέλεσμα της έκρηξης ενδιαφέροντος που παρατηρήθηκε την πενταετία 1986 – 1990.

Τα επόμενα χρόνια υπήρξε μείωση του αριθμού των δημιουργούμενων μονάδων (ήδη το 1992 οι υπό κατασκευή νέες μονάδες ήταν μόνο 17), ως αποτέλεσμα της πτώσης του επενδυτικού ενδιαφέροντος που παρατηρήθηκε από το 1990 και μετά, κυρίως λόγω των μειωμένων επιχορηγήσεων, των υψηλών επιτοκίων, της διαφαινόμενης τάσης κορεσμού του κλάδου και της πτώσης των τιμών.

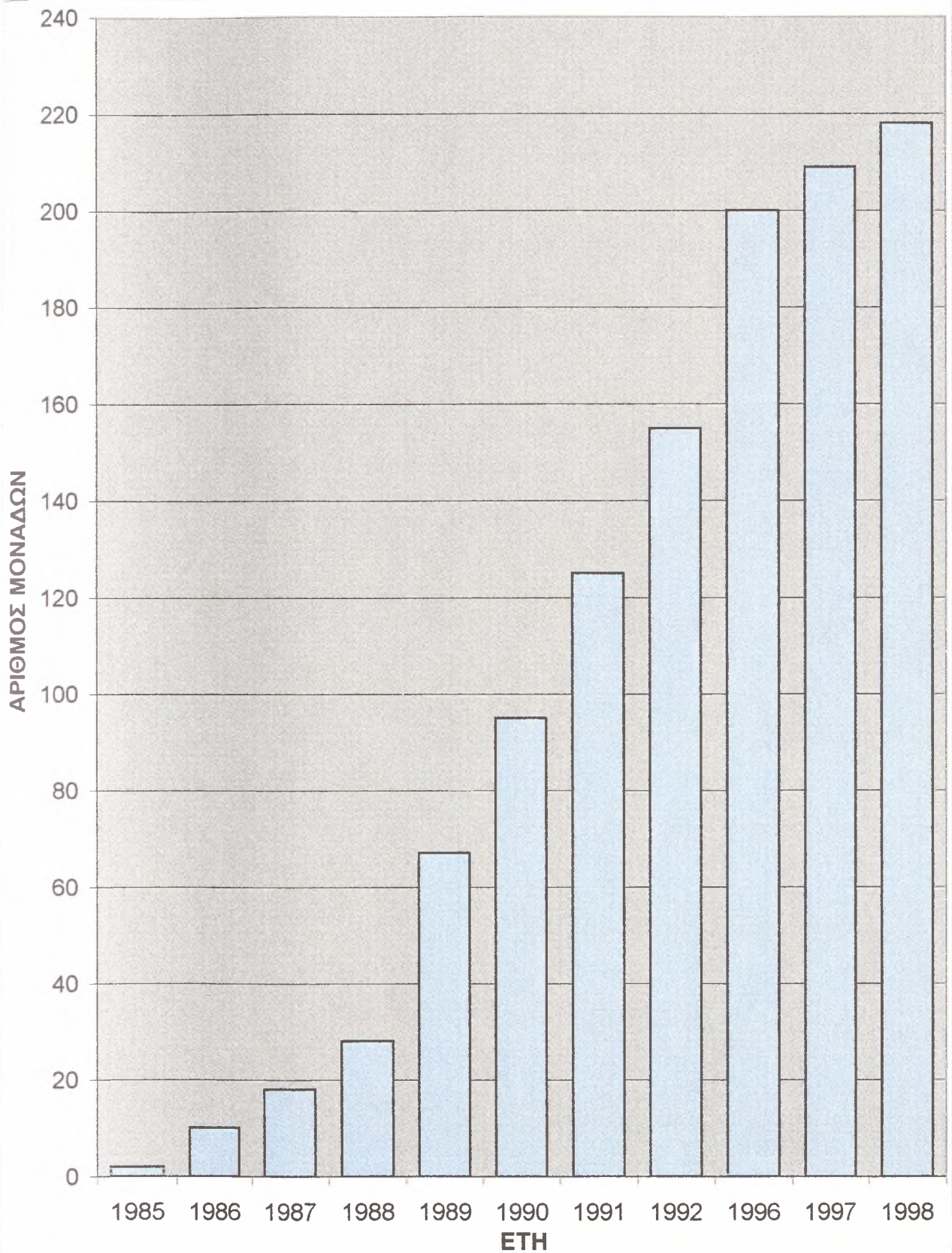
Από το 1992 και μέχρι το 1998 υπήρξε και πάλι ανάπτυξη του κλάδου με τη δημιουργία αρκετών νέων μονάδων εκτροφής με αποτέλεσμα στο τέλος του 1998 να λειτουργούν 218 μονάδες, έναντι 155 που ήταν σε λειτουργία το 1992.

Η επανάκαμψη αυτή του κλάδου ήταν αποτέλεσμα της αύξησης της ζήτησης ευρύαλων ψαριών στην εγχώρια αγορά αλλά και στις αγορές της υπόλοιπης Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω της μειωμένης προσφοράς φυσικών αλιευμάτων.

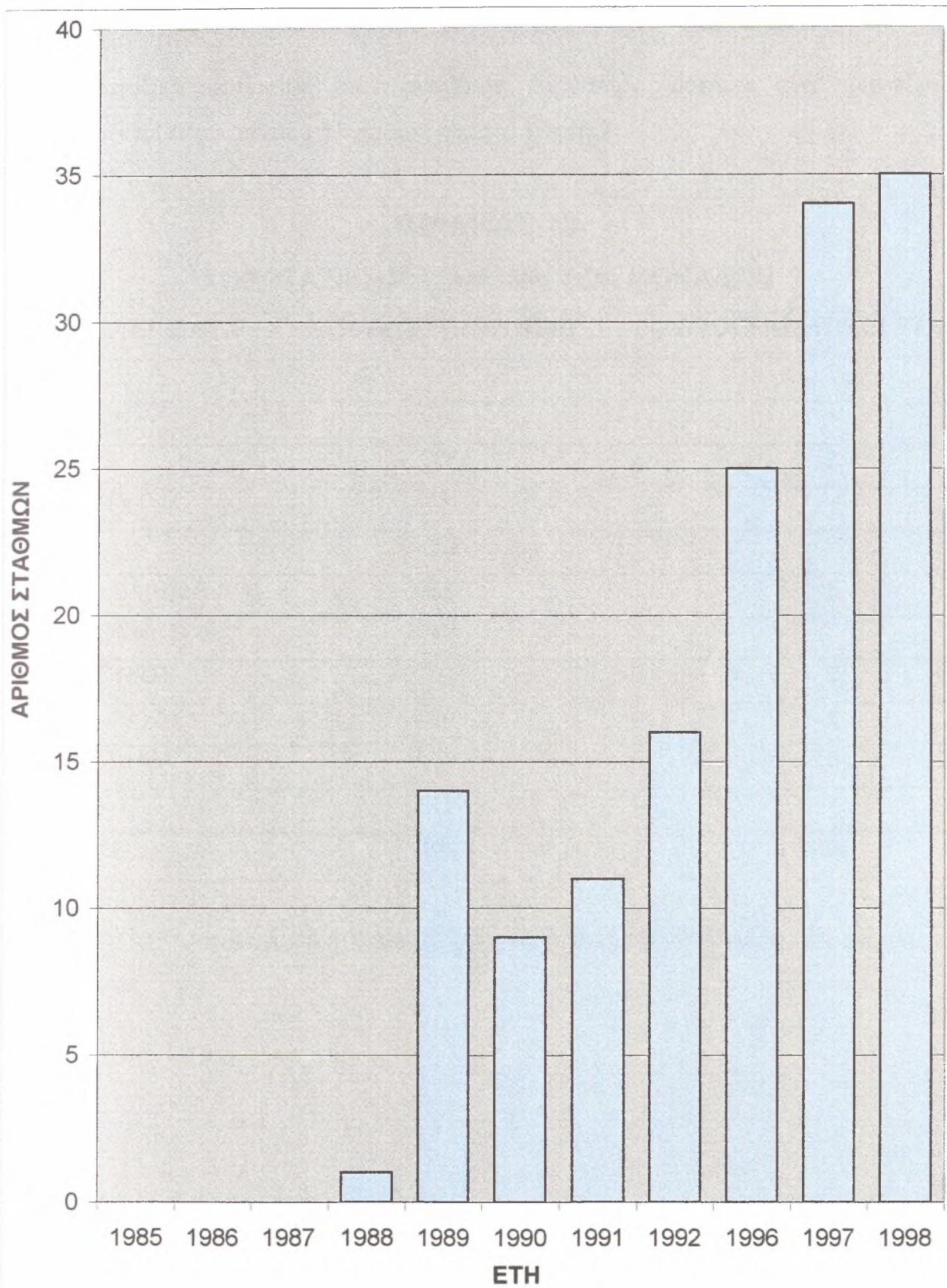
Το ίδιο φαινόμενο παρατηρήθηκε και στους ιχθυογεννητικούς σταθμούς όπου, μετά τη ραγδαία αύξησή τους την πενταετία 1988 – 1992, (από 1 σταθμό το 1988 σε 16 το 1992), υπήρξε μείωση του ενδιαφέροντος για τους ίδιους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Το 1998 λειτουργούσαν 35 ιχθυογεννητικοί σταθμοί και σε σύγκριση με το 1992 που λειτουργούσαν 16, υπήρξε αύξηση της τάξεως του 109%.

Αυτό συνέβη και για τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω σχετικά με τις μονάδες πάχυνσης, αλλά και στο γεγονός ότι δεν συνέφερε οικονομικά τις μεγάλες μονάδες να εισάγουν γόννο από το εξωτερικό. Επίσης, ένας άλλος λόγος ήταν η αύξηση της τεχνογνωσίας σχετικά με τις μεθόδους παραγωγής γόνου.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 11: Διαχρονική Εξέλιξη Μονάδων Ευρύαλων Ψαριών

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 12: Διαχρονική Εξέλιξη Ιχθυογεννητικών Σταθμών

6. ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Η χωροταξική κατανομή των μονάδων ευρύαλων ψαριών ανά περιφέρεια απεικονίζεται στον πίνακα 13 καθώς και στο χάρτη 2:

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΑΧΥΝΣΗΣ	ΙΧΘΥΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ
ΘΡΑΚΗ	-	1
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	5	4
ΗΠΕΙΡΟΣ	17	2
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	2	-
ΕΥΒΟΙΑ	33	7
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	62	8
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	45	7
ΝΗΣΙΑ ΙΟΝΙΟΥ	13	2
ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ	22	2
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ	17	2
ΚΡΗΤΗ	2	-
ΣΥΝΟΛΟ	218	35

Πηγή : Α.Τ.Ε., Απολογιστική Έκθεση Εργασιών Διεύθυνσης Ζωικής Παραγωγής έτους 1998.

GREECE

SEABREAM
AND SEABASS
FARMING GUIDE

**fish farming
international**

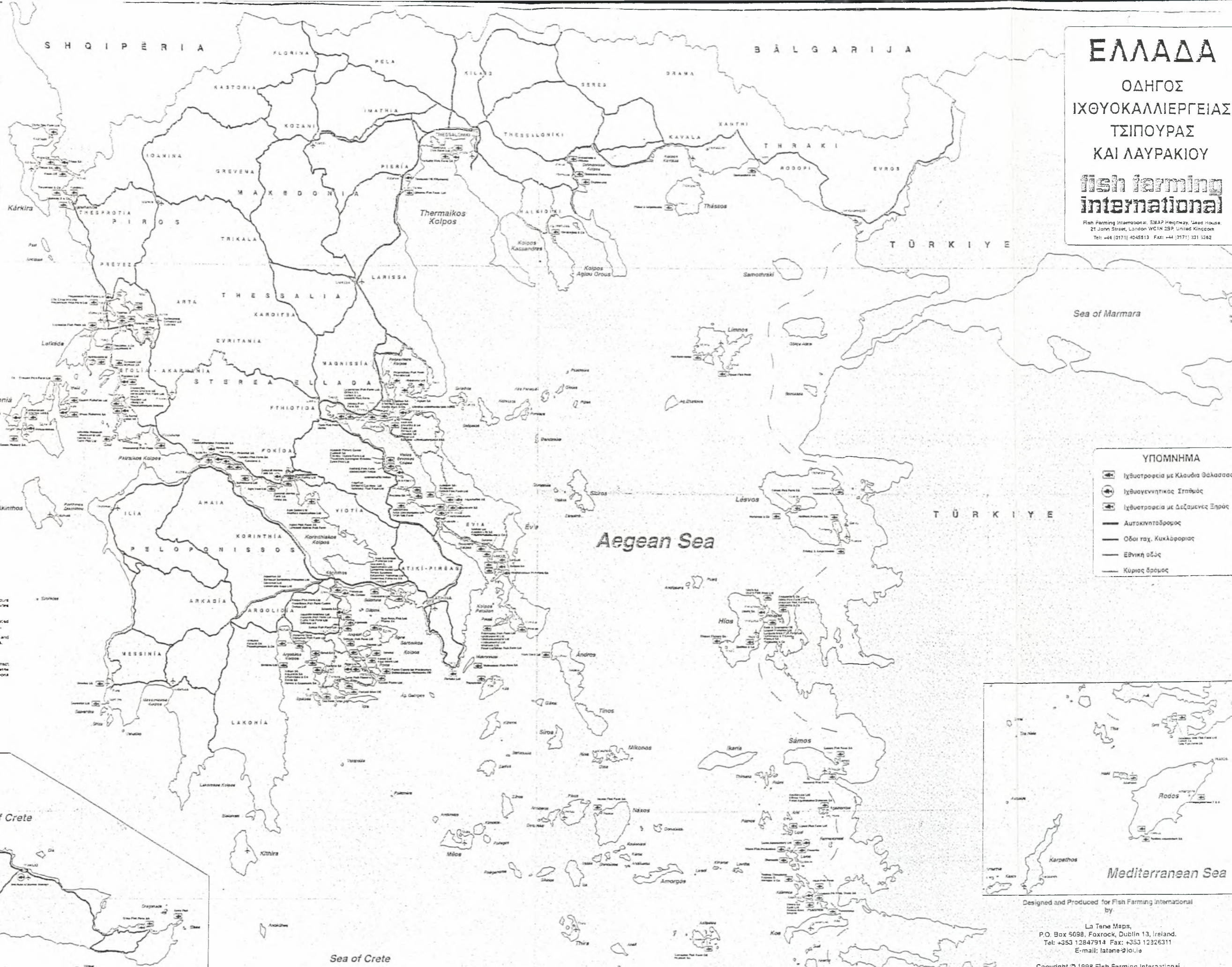
Fish Farming International, EMAP Highway, Weed House,
21 John Street, London WC1N 2BP, United Kingdom
Tel: +44 (0)171 4045513 Fax: +44 (0)171 431 5262

ΕΛΛΑΔΑ

ΟΔΗΓΟΣ
ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ
ΤΣΙΠΟΥΡΑΣ
ΚΑΙ ΛΑΥΡΑΚΙΟΥ

**fish farming
international**

Fish Farming International, EMAP Highway, Weed House,
21 John Street, London WC1N 2BP, United Kingdom
Tel: +44 (0)171 4045513 Fax: +44 (0)171 431 5262

Ionian Sea

Aegean Sea

Sea of Marmara

Sea of Crete

Mediterranean Sea

LEGEND

- Marine Farm
- Hatchery
- Onshore Tank Farm
- Motorway
- Fast Main Road
- Highway
- Main Road

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Ιχθυοτροφεία με Κλωδιά Θαλάσσης
- Ιχθυογεννητήριος Σταθμός
- Ιχθυοτροφεία με Δεξαμενές Ξηράς
- Αυτοκινητόδρομος
- Οδοί ταχ. Κυκλοφορίας
- Εθνική οδός
- Κύριος δρόμος

NOTES

1. The presence of and of the symbols indicates that Seabream/Seabass farming occurs in the area. Due to the scale of the map precise locations may not be shown. All sites may not be operational.

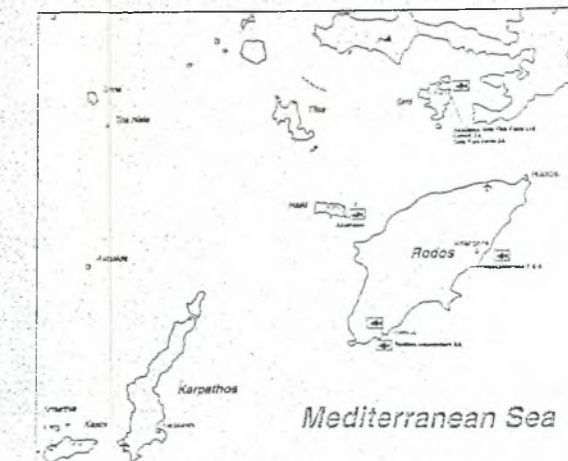
2. The symbols and addresses as shown on this map are based on information supplied by Marina Farm Technology Ltd (Tel: +44 (0)1945) 403168, Fax: +44 (0)1945) 164774, E-mail: marina_fm_tech@compuserve.com and Ecoland Ltd (Tel: +44 (0)171) 94108, E-mail: ecoland@compuserve.com. Names, addresses and symbols numbers of Seabream/Seabass farms are available from these companies.

3. Major Roads, Airports and Ferries are shown.

4. Whilst every effort has been made to ensure the data shown on this map is correct, La Tene Maps, Fish Farming International, Marine Farm Technology Ltd and Ecoland Ltd do not accept responsibility for any errors or omissions whatsoever. Errors or omissions notified will be corrected in the next edition.

5. Additional copies of this map are available from:

Fish Farming International
EMAP Highway
Weed House
21 John Street,
London WC1N 2BP
United Kingdom
Tel: +44 (0)171 404 5513
Fax: +44 (0)171 431 5262

Designed and Produced for Fish Farming International
by
La Tene Maps,
P.O. Box 5098, Foxrock, Dublin 13, Ireland.
Tel: +353 12847914 Fax: +353 12326311
E-mail: latene@iol.ie
Copyright © 1998 Fish Farming International

ΧΑΡΤΗΣ 2: Χωροταξική Κατανομή Μονάδων Ιχθυοκαλλιέργειας

7. ΕΚΤΡΟΦΗ ΕΥΡΥΑΛΩΝ ΨΑΡΙΩΝ

7.1 Ιχθυογεννητικοί σταθμοί

Κατά το έτος 1998 λειτούργησαν 35 ιχθυογεννητικοί σταθμοί σύμφωνα με τα στοιχεία της Απολογιστικής Έκθεσης της διεύθυνσης Ζωικής Παραγωγής της Α.Τ.Ε. για το έτος 1998. Οι εν λόγω σταθμοί παράγουν ιχθύδια κυρίως για να καλύψουν μέρος ή και το σύνολο των αναγκών των μονάδων εκτροφής των φορέων στους οποίους ανήκουν αλλά και κυρίως για τον εφοδιασμό άλλων μονάδων εκτροφής ευρύαλων ψαριών.

Παράχθηκαν 178.211.000 ιχθύδια βάρους 0,5 – 2 γρ.εκ των οποίων 94.903.000 ήταν ιχθύδια τσιπούρας και 83.308.000 ήταν ιχθύδια λαυρακιού, συνολικής αξίας 13.800.000.000 δρχ. Σημειώνεται ότι υπολογίζονται και τα ιχθύδια που χρησιμοποιήθηκαν για ίδια χρήση, με τιμή (κόστους), 50 δρχ. ανά ιχθύδιο τσιπούρας και 45 δρχ. ανά ιχθύδιο λαυρακιού.

Παράχθηκαν επίσης 3.694.000 ιχθύδια ούγενας (χιόνας – μυτάκι), 100.000 κέφαλου, 190.000 σαργού, 50.000 λιθρινιού και 1.740.000 φαγκριού. Απ' αυτά, 1.780.000 ιχθύδια ούγενας πουλήθηκαν με μέση τιμή 125 δρχ. / ιχθύδιο, ενώ τα υπόλοιπα τοποθετήθηκαν στις μονάδες εκτροφής των σταθμών που τα παρήγαγαν.

Από τα παραπάνω παραχθέντα ιχθύδια τσιπούρας και λαυρακιού, 17.955.000 ιχθύδια τσιπούρας και 23.836.000 λαυρακιού (συνολικά 41.791.000 ιχθύδια) τοποθετήθηκαν στις μονάδες πάχυνσης των ιχθυογεννητικών σταθμών και τα υπόλοιπα διετέθησαν στην αγορά.

Η τιμή διάθεσης των ιχθυδίων τσιπούρας κυμάνθηκε από 70 – 95 δρχ. / ιχθύδιο με μέση σταθμική τιμή 86,5 δρχ. / ιχθύδιο, έναντι 70 – 105 δρχ. και 96,7 δρχ. αντίστοιχα το 1997.

Η τιμή διάθεσης των ιχθυδίων λαυρακιού κυμάνθηκε από 75 – 95 δρχ. / ιχθύδιο με μέση σταθμική τιμή 82,5 δρχ. / ιχθύδιο, έναντι 80 – 100 δρχ και 88,5 το 1997.

Επί πλέον υπολογίζεται ότι κατ' ελάχιστο εισήχθησαν από διάφορες Μεσογειακές χώρες (Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία) 11.655.000 ιχθύδια τσιπούρας, 1.022.000 ιχθύδια λαυρακιού και 336.000 ιχθύδια άλλων ειδών (μυτάκι, σαργός, κέφαλος) που τοποθετήθηκαν στις μονάδες πάχυνσης.

7.2 Μονάδες πάχυνσης (πλωτές – χερσαίες)

Το 1998 λειτούργησαν 218 μονάδες εκτροφής ευρύαλων ψαριών, εκ των οποίων 217 σε πλωτούς κλωβούς και 1 εντατικής εκμετάλλευσης σε τσιμεντένιες δεξαμενές.

Οι συνολικοί ωφέλιμοι χώροι εκτροφής ανήλθαν σε 4.170.000 μ³ (4.150.000 με πλωτές εγκαταστάσεις και 20.000 μ³ δεξαμενές), έναντι 3.600.000 μ³ το 1997.

Η συνολική ετήσια παραγωγή ανήλθε σε 34.644 τόνους, από τους οποίους διατέθηκαν μέσα στο χρόνο οι 33.090 τόνοι (19.550 τόνοι τσιπούρας και 13.540 τόνοι λαυρακιού).

Από τους 33.090 τόνους, διατέθηκαν στο εσωτερικό 11.910 τόνοι (ποσοστό 36%) και στο εξωτερικό οι υπόλοιποι 21.180 τόνοι (ποσοστό 64%).

Από τις ποσότητες που διατέθηκαν στο εσωτερικό, οι 9.190 τόνοι ήταν τσιπούρα (ποσοστό 47% της συνολικά διατεθείσας ποσότητας τσιπούρας) και 2.720 τόνοι λαυράκι (ποσοστό 10,8% της διατεθείσας ποσότητας λαυρακιού).

Αντίστοιχα, στο εξωτερικό διατέθηκαν 10.360 τόνοι τσιπούρας (ποσοστό 53% της συνολικής παραγωγής τσιπούρας) και 10.820 τόνοι λαυρακιού (ποσοστό 80% της συνολικά διατεθείσας ποσότητας λαυρακιού).

Οι τιμές διάθεσης κατά μονάδα, ανά είδος και αγορά προορισμού, κυμάνθηκαν ως ακολούθως:

- **Τσιπούρα:** Στο εσωτερικό από 1.500 - 2.550 δρχ. / κιλό
και στο εξωτερικό από 1.700 – 2.600 δρχ. / κιλό
- **Λαυράκι:** Στο εσωτερικό από 1.750 – 2.550 δρχ. / κιλό
και στο εξωτερικό από 1.950 – 2.750 δρχ. / κιλό

Το συνολικό ακαθάριστο εισόδημα του κλάδου ανήλθε σε 74.250 εκατ. δρχ. και ήταν αυξημένο κατά 44% σε σχέση με εκείνο του 1997 (51.552 εκατ. δρχ.)

Κατά τη διάρκεια του 1998, οι τιμές διάθεσης της τσιπούρας και του λαυρακιού ήταν σημαντικά αυξημένες σε σχέση με εκείνες του προηγούμενου έτους 1997. Κι αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στην υποτίμηση του ελληνικού νομίσματος.

Πάντως ίσχυσε γενικά, ο κανόνας στις τιμές πώλησης των ψαριών να παρουσιάζεται μείωση κατά το τελευταίο 3μηνο του έτους, (τσιπούρα 1.600 και λαυράκι 1.900 δρχ. / κιλό) κυρίως στην εσωτερική αγορά, και γενικά σταδιακή μείωση το τελευταίο 5μηνο του έτους με μικρή διαφοροποίηση την περίοδο των εορτών στο τέλος του έτους που παρουσιάζεται αύξηση των τιμών.

Παρ' ότι ο κλάδος των θαλασσοκαλλιεργειών αποτελεί για τη χώρα μας έναν έντονα αναπτυσσόμενο, προσοδοφόρο και με εξαγωγικό χαρακτήρα κλάδο, εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα που έχουν επισημανθεί στο παρελθόν, τα σπουδαιότερα των οποίων είναι:

- Η υποτυπώδης οργάνωση της μεγάλης πλειοψηφίας των υδατοκαλλιεργητών σε θέματα μηχανοργάνωσης και marketing του προϊόντος τους.
- Οι μη συντονισμένες ενέργειες για τη διεύρυνση της αγοράς του προϊόντος στο εξωτερικό και η ελλιπής ενημέρωση του εγχώριου καταναλωτικού κοινού για τις μεθόδους ανάπτυξης των προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας και κυρίως για την υψηλή υγιεινή και διατροφική τους αξία.
- Η μη δημιουργία αποτελεσματικού και αξιόπιστου κεντρικού οργάνου για την εφαρμογή κοινής πολιτικής, που θα αφορά το σύνολο των υδατοκαλλιεργητών.
- Η ανεπιτυχής προσπάθεια συντονισμού των φορέων παραγωγής για τον έλεγχο της προσφοράς και των μηχανισμών εμπορίας από αλλοδαπούς και ντόπιους ιχθυέμπορους.
- Οι αργοί ρυθμοί στην έρευνα για την καλλιέργεια νέων ειδών, η παραγωγή των οποίων στο μέλλον θα αποτελέσει σημαντική διέξοδο στο πρόβλημα διάθεσης της υπερπαραγωγής από 2 μόνο είδη.

Τέλος, υφίσταται το χρονίζον πρόβλημα θέσπισης ενός ολοκληρωμένου νόμου και καθολικού προγράμματος ανάπτυξης, που θα καθορίζει τους εθνικούς στόχους για τον κλάδο και θα αντιμετωπίζει τα προβλήματα, που έχουν δημιουργηθεί κατά το διάστημα της έντονης ανάπτυξής του.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Ελληνική κτηνοτροφία βρίσκεται διασπαρμένη στο σύνολο του αγροτικού χώρου, ο οποίος, ανεξάρτητα από το κριτήριο που χρησιμοποιείται για τον χαρακτηρισμό του, καλύπτει ποσοστό 96% της έκτασης της Χώρας, στον οποίο κατοικεί το 37% του πληθυσμού. Μέσα στον αγροτικό χώρο της Χώρας βρίσκεται το 93% της έκτασης της γεωργικής γης, το 98% της έκτασης των βοσκοτόπων και των δασών, το 82% του αριθμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, το 91% της έκτασης των καλλιεργειών και σχεδόν το σύνολο του πληθυσμού των αιγοπροβάτων (Βακάκης, 1999).

Μέχρι τώρα δεν έχει γίνει σημαντική προσπάθεια για τη διερεύνηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος της χώρας στην παραγωγή ζωικών προϊόντων και για διασφάλιση, σε μακροχρόνια βάση, των βασικών προϋποθέσεων για την αξιοποίησή του. Οι συσσωρευμένες συνέπειες της Κτηνοτροφικής Πολιτικής της τελευταίας 15ετίας, υποχρέωσαν την Ελληνική Κτηνοτροφία να στηρίζεται σε αναποτελεσματικές συναρτήσεις παραγωγής, να βρίσκεται σήμερα τεχνολογικά απαξιωμένη και να χαρακτηρίζεται ως ο ελλειμματικότερος κλάδος της Ελληνικής Οικονομίας.

Τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει η ελληνική κτηνοτροφία, συνοψίζονται σε τρία και είναι αλληλοπροσδιοριζόμενα:

1. Απουσία ολοκληρωμένης μακροπρόθεσμης πολιτικής για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας.
2. Έλλειψη οργανικής σύνδεσης της κτηνοτροφικής με τη φυτική παραγωγή.
3. Έλλειψη οργανικής σύνδεσης μεταξύ ποιμενικής αιγοπροβατοτροφίας και βοσκοτόπων.

Από τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν στους πίνακες 8 και 9, συνάγεται ότι:

- ◆ Η Ακαθάριστη Αξία Ζωικής Παραγωγής εκτιμάται σε 820 δισ. δρχ. έναντι 2.740 δισ. δρχ. που είναι η Ακαθάριστη αξία Γεωργικής Παραγωγής. Επομένως, η ζωική παραγωγή συμμετέχει με 30% και το ποσοστό αυτό παρουσιάζει, διαχρονικά, πτωτική τάση.
- ◆ Οι εισαγωγές κρέατος, γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων είναι της τάξεως των 400 δισ. δρχ., δηλαδή καλύπτουν το 57% της Εγχώριας παραγωγής κρέατος και γάλακτος.

- ♦ Η αντικατάσταση των εισαγωγών χοιρείου κρέατος και η υποκατάσταση μέρους των εισαγωγών γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων, είναι απολύτως εφικτοί βραχυχρόνιοι στόχοι, εάν αξιοποιηθεί το εγκατεστημένο δυναμικό και εάν επιβληθεί αυστηρός και γενικευμένος έλεγχος, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη διατροφή των ζώων και στις συνθήκες διατήρησής τους. Εξάλλου, η αύξηση της παραγωγής της ποιμενικής αιγοπροβατοτροφίας κατά 20% είναι, επίσης, ο ελάχιστος εφικτός μεσοπρόθεσμος στόχος. Οι δύο αυτοί εφικτοί στόχοι προσδιορίζουν ετήσια αύξηση της Ακαθάριστης Αξίας Κτηνοτροφικής Παραγωγής τουλάχιστον κατά 200 δισεκατομμύρια, η οποία αντιστοιχεί σε αύξηση 7% του Ακαθάριστου Εγχώριου Γεωργικού Προϊόντος, όπως αυτό διαμορφώθηκε το 1998 (2.100 δισ.) (Βακάκης, 1999).

Οι εκτροφές της ποιμενικής αιγοπροβατοτροφίας και οι λίγες της ποιμενικής βοοτροφίας, χωροθετούνται κυρίως σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές καθώς επίσης και σε περιοχές που επηρεάζονται από ειδικά μειονεκτήματα.

Η ποιμενική αιγοπροβατοτροφία, με συνολικό ζωικό πληθυσμό 14.500.000, παράγει το 60% της εγχώριας παραγωγής γάλακτος, το 26% της εγχώριας παραγωγής κρέατος, προσδιορίζει το 54% της Ακαθάριστης Αξίας Κτηνοτροφικής Παραγωγής και απασχολεί πλέον των 150.000 ατόμων. Οι εκτροφές ποιμενικής αιγοπροβατοτροφίας, μικρού μεγέθους και με τη μορφή της αυτοαπασχόλησης, είναι βασική δραστηριότητα των ορεινών, μεθωριακών και των προβληματικών νησιωτικών περιοχών. Στις περιοχές αυτές, η έκθεση των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων στην αγορά έχει ως συνέπεια την εκ των ενόντων μετατροπή τους σε "επιχειρήσεις", υποχρεωμένες να προσαρμοστούν σε περιβαλλοντικούς περιορισμούς και να καταστούν τεχνικο-οικονομικά αποτελεσματικές, με την έννοια ότι θα παράγουν προϊόντα υψηλής ποιότητας με κόστος παραγωγής συμβατό με το σύστημα των τιμών της αγοράς, αλλά όχι, κατ' ανάγκη και εισοδηματικά αυτοδύναμες.

Στην περίπτωση αυτή, η ποιμενική αιγοπροβατοτροφία πρέπει να συνδυάζεται και με συμπληρωματικές δραστηριότητες, ή με πρόσθετες κοινωνικές παροχές, ώστε να διασφαλίζεται μία ελάχιστη αποδεκτή οικονομική βάση του κτηνοτροφικού νοικοκυριού (Βακάκης, 1999).

Η δυσκολία προσαρμογής των μονάδων αυτών σε νέα πρότυπα, επιτείνεται και λόγω των ενδογενών περιορισμών που διαμορφώνονται στις περιοχές αυτές, όπως είναι:

- ♦ Η συρρίκνωση του πληθυσμού.
- ♦ Η γήρανση του πληθυσμού.
- ♦ Η μεγάλη διασπορά των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.
- ♦ Η αποδιοργάνωση των τοπικών κοινωνιών το χειμώνα.
- ♦ Η δυσχέρεια στην αξιοποίηση της βοσκήσιμης ύλης των βοσκοτόπων και στον εφοδιασμό με χονδροειδείς ζωοτροφές καλής ποιότητας και χαμηλού κόστους.
- ♦ Οι δυσμενείς συνθήκες σταβλισμού.

Επομένως, η βελτίωση του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας της ποιμενικής αιγοπροβατοτροφίας θα συμβάλλει σημαντικά στην ευημερία των τοπικών κοινωνιών των προβληματικών περιοχών της Χώρας. (Βακάκης, 1999).

Επίσης πρέπει να γίνει οργανική σύνδεση της ποιμενικής αιγοπροβατοτροφίας με τους βοσκότοπους, ώστε να καταστεί εφικτή η οργάνωσή τους σε νέα σύγχρονα πρότυπα. Τα πρότυπα αυτά, για να ικανοποιούν τις σύγχρονες κοινωνικές απαιτήσεις, πρέπει να στηρίζονται:

- ♦ Στη βοσκήσιμη ύλη οργανωμένων βοσκοτόπων, κατά τη θερινο-φθινοπωρινή περίοδο.
- ♦ Σε ελεγχόμενη συμπληρωματική διατροφή / διατήρηση, κατά τη χειμερινο-εαρινή περίοδο, στα πλαίσια οργανωμένων χώρων σταβλισμού, οι οποίοι εξασφαλίζουν συνθήκες αύξησης της παραγωγικότητας των ζώων, βελτίωσης των συνθηκών εργασίας των κτηνοτρόφων, βελτίωσης της ποιότητας των προϊόντων και ελαχιστοποίησης των οχλήσεων στο περιβάλλον.
- ♦ Μια τέτοια οργάνωση προϋποθέτει την οριοθέτηση και νομοθετική διευθέτηση των θεμάτων που σχετίζονται με την ορθολογική χρήση των βοσκοτόπων και τη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητάς των κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να αποκτήσουν αιεφόρο παραγωγικό προορισμό, οργανικά συνδεδεμένο, τοπικά και χρονικά, με ορισμένο αριθμό ποιμνίων, με ορισμένο σύστημα ελεγχόμενης βόσκησης και με προσχεδιασμένο σύστημα διαχείρισης.

Η έκταση των βοσκοτόπων, περιλαμβανομένων και των εκτάσεων των δασών με θαμνώδη και ποώδη υπόροφο, εκτιμάται, σε 57 εκατομμύρια στρέμματα, με αξιοποιήσιμη, σήμερα, βοσκήσιμη ύλη, θρεπτικής αξίας ίσης με εκείνη 1.500.000 έως 1.800.000 τόνων κριθής, χρηματικής αξίας 75 έως 90 δισ. δρχ. Η αξιοποιήσιμη βοσκήσιμη ύλη, με σωστή διαχείριση και βόσκηση, είναι δυνατόν τουλάχιστον να διπλασιαστεί. Πρόκειται, επομένως, για σημαντικούς φυσικούς πόρους, η αειφορία των οποίων διασφαλίζει την παραγωγή ενός συνδυασμού προϊόντων και υπηρεσιών μεγάλης ζήτησης (βοσκήσιμη ύλη, νερό, μέλι, βότανα, προστασία διαβρώσεων, τροφή / καταφύγιο θηραμάτων, αναψυχή, κλπ.).

Σήμερα, οι σχέσεις μεταξύ κτηνοτροφίας και φυσικού περιβάλλοντος, κυρίως στον ορεινό και ημιορεινό χώρο, είναι έντονα ανταγωνιστικές:

- ◆ Ποσοστό 25% των ορεινών και ημιορεινών εδαφών έχουν χάσει οριστικά την παραγωγική τους ικανότητα και 40% έχουν ουσιωδώς υποβαθμιστεί.
- ◆ Ποσοστό 85% του αριθμού των μικρών μηρυκαστικών βρίσκονται σε ορεινές και ημιορεινές περιοχές της χώρας.
- ◆ Σημειώνεται ανορθολογιστική βόσκηση, ως συνδυασμός υπερβόσκησης, εποχής και διάρκειας βόσκησης και είδος ζώων που βόσκουν.

Έμφαση πρέπει να δοθεί στην οργανική σύνδεση της φυτικής με τη ζωική παραγωγή. Η σύνδεση αυτή είναι βασικής σημασίας και μπορεί να προσδιορίσει σοβαρή αύξηση του Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος.

Οι εκτροφές επιχειρηματικής μορφής της χοιροτροφίας στηρίζονται στην ολοετή κατανάλωση συμπυκνωμένων τροφών φυτικής παραγωγής, όπως είναι το κριθάρι, το σιτάρι, το καλαμπόκι και τα υπολείμματα της αλευροβιομηχανίας και η σόγια, σαν βασική πηγή φυτικών πρωτεϊνών, ενώ εκείνες της αγελαδοτροφίας χρειάζονται, απαραίτητα και χονδροειδείς ζωοτροφές χαμηλού κόστους (Βακάκης, 1999).

Οι εκτροφές ποιμενικής αιγοπροβατοτροφίας και βοοτροφίας, εάν οργανωθούν σωστά ως τεχνικο-οικονομικά αποτελεσματικές μονάδες, χρειάζονται, κατά τη φθινοπωρινο-χειμερινή περίοδο σταβλισμού, διατροφή, με ζωοτεχνικά σωστά μίγματα και με χονδροειδείς ζωοτροφές.

Η προσχεδιασμένη κάλυψη των διατροφικών αναγκών της κτηνοτροφίας από την εγχώρια παραγωγή προϋποθέτει αμφίπλευρης ωφελιμότητας δεσμεύσεις σε τοπικό επίπεδο, μεταξύ αρδευόμενων πεδινών περιοχών και ημιορεινών και ορεινών περιοχών, με τέτοιο τρόπο ώστε, χωρίς μεσάζοντες, να δημιουργηθεί εταιρική σχέση μεταξύ αυτών που παράγουν τις ζωτροφές και εκείνων που τις καταναλώνουν, ώστε ν' αποφευχθούν και οι μεταφορές χονδροειδών ζωτροφών από μεγάλες αποστάσεις, οι οποίες αυξάνουν το κόστος και η έλλειψη αυτών, σε τοπικό επίπεδο, που προσδιορίζει υπερβολική αύξηση των τιμών που καθιστά ασύμφορη τη χρησιμοποίησή τους.

Εκτιμάται ότι η κάλυψη των διατροφικών αναγκών της κτηνοτροφίας στο σημερινό της μέγεθος, απαιτεί 2.200.000 τόνους καλαμποκιού, 3.000.000 τόνους φθινοπωρινών σιτηρών και μεγάλες ποσότητες χονδροειδών τροφών, η παραγωγή των οποίων χρειάζεται τουλάχιστον 10.000.000 στρέμματα γεωργικής γης, από τα οποία τα 5.000.000 πρέπει να είναι αρδευόμενα. Εξάλλου, η προσπάθεια για ανακύκλωση των υποπροϊόντων του μετασυλλεκτικού χειρισμού των γεωργικών προϊόντων σε πρώτη ύλη παραγωγής μιγμάτων ζωτροφών, όταν είναι μαζική και ποιοτικά ελεγχόμενη, θα οδηγήσει σε μείωση του κόστους διατροφής, το οποίο, σε επιχειρηματικής μορφής εκτροφές, καλύπτει ποσοστό 65% περίπου του συνολικού κόστους παραγωγής (Βακάκης, 1999).

Βοοτροφία

Παρατηρείται ότι ο κύριος όγκος των εκτροφών βόειου κρέατος είναι εντατικής μορφής λόγω του ότι τα ζώα αποδίδουν και ελέγχονται καλύτερα όταν είναι σε σταβλισμένη – εντατική μορφή απ' ότι όταν είναι ελεύθερα, δηλαδή όταν η εκμετάλλευση έχει εκτατική μορφή.

Η σταθερότητα που παρατηρείται στην ποσότητα αγελαδινού γάλακτος, οφείλεται στην ποσόστωση γάλακτος που έχει θεσπιστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη χώρα μας. Παρατηρείται επίσης μειωμένη παραγωγή και σταθερότητα στην παραγωγή βοείου κρέατος. Αυτό συμβαίνει διότι υπάρχει άμεση σχέση με την παραγωγή αγελαδινού γάλακτος.

Εάν θέλουμε να αυξήσουμε την παραγωγή βοείου κρέατος θα πρέπει να αυξήσουμε τον αριθμό των αγελάδων. Αυξάνοντας όμως τον αριθμό των αγελάδων, θα έχουμε αύξηση του γάλακτος και κατά συνέπεια υπέρβαση του ορίου ποσόστωσης της Ε.Ε. Αυτό σημαίνει ότι η χώρα μας θα πρέπει να καταβάλλει χρηματικό πρόστιμο στην Ε.Ε. γι' αυτή την υπέρβαση του ορίου.

Η έλλειψη που παρατηρείται σε βόειο κρέας είναι συνέπεια και του γεγονότος ότι συμφέρει περισσότερο να εισάγουμε κρέας, απ' ό,τι να εκτρέφουμε ζώα και να το παράγουμε.

Αιγοπροβατοτροφία

Ο κλάδος της αιγοπροβατοτροφίας παρά τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει, (χαμηλές αποδόσεις, αδυναμία ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών στη διαδικασία παραγωγής, δημογραφικά προβλήματα, κ.λ.π.), παραμένει ο σημαντικότερος κλάδος της Ζωικής Παραγωγής (40% του Ακαθάριστου Κτηνοτροφικού Προϊόντος).

Η αιγοπροβατοτροφία αξιοποιεί, βασικά, ορεινές και υποβαθμισμένες περιοχές, ασκείται παραδοσιακά και διασφαλίζει την παραμονή και το εισόδημα των κατοίκων των περιοχών αυτών. Το μεγαλύτερο ποσοστό των αιγοπροβάτων εκτρέφεται με το ποιμενικό σύστημα, είναι δηλαδή εκτατικής μορφής.

Η αιγοπροβατοτροφία στη χώρα μας, είναι δύσκολο να γίνει σταβλισμένη δηλαδή εντατικής μορφής, λόγω του γεγονότος ότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μείωση των βοσκών, επειδή το εισόδημα απ' αυτό το επάγγελμα είναι χαμηλό αλλά και οι κοινωνικές συνθήκες και οι απαιτήσεις της ζωής είναι σημαντικά πιο αυξημένες απ' ό,τι ήταν πριν από μερικά χρόνια. Σήμερα αυτοί που ασχολούνται με τη βοσκή των ζώων αυτών, είναι κυρίως αλλοδαποί οικονομικοί μετανάστες, ενώ οι Έλληνες είναι ελάχιστοι.

Ένας άλλος λόγος που δυσχεραίνει τις όποιες προσπάθειες για εντατικοποίηση της αιγοπροβατοτροφίας, είναι το κόστος παραγωγής. Στην εκτατική της μορφή η αιγοπροβατοτροφία έχει ελάχιστο κόστος όσον αφορά την διατροφή των ζώων, επειδή τα ζώα βόσκουν ελεύθερα. Αντιθέτως στην εντατική εκτροφή ο κτηνοτρόφος θα είναι αναγκασμένος να αγοράζει την τροφή κι έτσι η εκτροφή κάτω απ' αυτές τις συνθήκες και δεδομένου ότι οι τιμές κρέατος και γάλακτος δεν είναι οι επιθυμητές, η εκτροφή καθίσταται ασύμφορη.

Χοιροτροφία

Η πορεία της ελληνικής χοιροτροφίας ήταν ιδιαίτερα κρίσιμη και η κατάσταση οριακή για ορισμένες επιχειρήσεις, κατά το μεγαλύτερο διάστημα των τελευταίων ετών. Η κρίση αυτή ήταν συνέπεια της αυξημένης παραγωγής στην Ε.Ε. καθώς και στην αδυναμία εξαγωγών σε χώρες της Ανατολής, λόγω οικονομικής κρίσης στις χώρες αυτές.

Οι τιμές πώλησης ήταν αρκετά χαμηλές με εξαίρεση την περίοδο των εορτών (Χριστούγεννα – Πρωτοχρονιά) όπου υπήρχε μεγαλύτερη ζήτηση και κατά συνέπεια η τιμές ήταν πιο αυξημένες από τις συνηθισμένες. Σήμερα η τιμή του χοίρειου κρέατος είναι σε καλύτερο επίπεδο και αυτό οφείλεται στη μειωμένη ζήτηση βοδινού κρέατος λόγω του πανικού που προκλήθηκε στην Ε.Ε. με τη νόσο της σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας των βοοειδών.

Ιχθυοκαλλιέργειες

Στον πίνακα 14 παρουσιάζονται οι προβλέψεις και οι εκτιμήσεις του Οργανισμού Τροφίμων και Επισιτισμού του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (FAO), σχετικά με την παραγωγή των υδατοκαλλιεργειών.

Η συνολική παγκόσμια παραγωγή αλιευμάτων (ιχθυρά και όστρακα) εκτιμάται για το 1995 στα 112.9 εκατομμύρια μετρικούς τόνους.

Η συμμετοχή των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας ανέρχεται σε 20 εκατομμύρια μετρικούς τόνους, δηλαδή 18,5%, ενώ το 1989 ήταν μόλις 11.7%.

Η ετήσια αύξηση της υδατοκαλλιεργητικής παραγωγής για την περίοδο 1984 – 1995 ήταν 10%, όταν για την παραγωγή κρέατος ήταν 3% και για την αλιευτική μόλις 1.6%.

Είναι φανερό, λοιπόν, η διαρκώς αυξανόμενη παραγωγή του κλάδου διεθνώς και η συμμετοχή του στην κάλυψη της ζήτησης αλιευμάτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ

ΑΠΟ ΤΟ 1992 ΕΩΣ ΤΟ 2010

ΟΜΑΔΕΣ ΕΙΔΩΝ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ 1992	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΞΗΣΗΣ 1986-1992	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ 2010 (Εκ.Τόνοι)	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ 2050 (Εκ.Τόνοι)
Ψάρια γλυκού νερού	7.981	7.9	17.770	28.280
Διάδρομα ψάρια (σολωμοί, χέλια, κ.λ.π.)	1.081	7.6	2.130	3.960
Άλλα θαλασσινά ψάρια	356	7.2	910	5.100
Σύνολο ψαριών	9.417	7.8	20.180	37.340
Καρκινοειδή γλυκού νερού	62.4	1.4	150	610
Καρκινοειδή θαλασσινού νερού	919.5	18.6	1.650	2.650
Σύνολο καρκινοειδών	982	16.8	1.800	3.260
Μαλάκια γλυκού νερού	256	-15.8	-	-
Θαλάσσια μαλάκια	3.500,5	6.5	9.980	15.350
Σύνολο μαλακίων	3.501	6.5	9.980	15.410
Σύνολο καλλιεργούμενων φυκών	5.390	8	14.230	49.020
Σύνολο υδατοκαλλιεργητικής παραγωγής (συμπερ. φυκών)	19.290	47.000		105.000
Σύνολο υδατοκαλλιεργητικής παραγωγής (εξαιρουμένων των φυκών)	13.900		33.000	56.000

Πηγή: FAO 1997

Στον πίνακα 15 εμφανίζεται η παραγωγή της Μεσογειακής Θαλασσοκαλλιέργειας

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗΣ ΘΑΛΑΣΣΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ
(ΣΕ ΤΟΝΟΥΣ)

ΧΩΡΑ	ΕΤΗ							
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Ελλάδα	6.000	9.000	13.000	17.000	21.000	28.000	36.000	40.000
Ισπανία	2.000	2.600	3.200	3.950	5.400	6.359	7.738	10.000
Ιταλία	2.900	3.400	4.000	7.000	6.900	7.800	9.800	10.900
Γαλλία	1.200	2.400	3.200	2.250	2.500	2.650	3.750	3.900
Πορτογαλία	380	500	700	1.275	1.706	2.602	2.900	
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Ε.	12.480	17.900	24.100	31.475	37.706	47.411	60.188	64.800
Τυνησία	500	650	700	300	300	500		
Τουρκία	1.200	1.500	7.500	10.000	12.000	11.000	12.500	13.750
Μαρόκο	300	470	600	1.300	250	1.300		
Κύπρος	70	170	210	323	750	826	1.034	1.500
Κροατία	300	1.200	1.700	1.750	2.000	2.000		
Μάλτα	300	1.300	1.300	1.552	2.500	1.700	600	
Ισραήλ				900	1.100	1.400	1.630	2.200
ΣΥΝΟΛΟ	14.650	21.390	35.710	47.298	55.408	66.937	79.052	82.850

Πηγή: Σ.Ε.Θ.

Σήμερα, στη χώρα μας ο κλάδος αυτός στοχεύει για το μέλλον :

- Στην ενίσχυση της συνεισφοράς του στο ακαθάριστο προϊόν της αλιείας.
- Στην αποτελεσματική συμβολή του για ενεργητικό εμπορικό ισοζύγιο ιχθυρών, με τον εξαγωγικό προσανατολισμό του και την υποκατάσταση εισαγωγών.
- Στη δημιουργία απασχόλησης, κυρίως σε απομονωμένες περιοχές.
- Στην εδραίωση εθνικής τεχνογνωσίας.
- Στην προσφορά ψαριών υψηλής πρωτεϊνικής αξίας σε προσιτές τιμές.

Ο κλάδος των ιχθυοκαλλιεργειών απασχολεί άμεσα ή έμμεσα 10.000 εργαζόμενους και πραγματοποιεί εισροή συναλλάγματος άνω των 50 δισ. δραχμών.

Οι επιχειρήσεις του κλάδου των ιχθυοκαλλιεργειών, στο πλαίσιο της δραστηριότητάς τους, δίνουν τεράστια σημασία στο περιβάλλον, ιδιαίτερα στο θαλάσσιο, γιατί γνωρίζουν ότι η ιχθυοκαλλιέργεια αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του και συνεπώς οποιαδήποτε επιβάρυνσή του έχει άμεση και καταστροφική επίπτωση σ' αυτήν καθ' αυτήν τη δραστηριότητα της εκτροφής των ψαριών. Έτσι, δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι η θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια αποτελεί τον πλέον ευαίσθητο και έγκυρο δείκτη για την κατάσταση που επικρατεί στο θαλάσσιο περιβάλλον και είναι μία δραστηριότητα απόλυτα συμβατή μ' αυτό.

Μια νέα ευκαιρία για τη θαλασσοκαλλιέργεια αποτελεί το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και το νέο επιχειρησιακό πρόγραμμα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας 2000 – 2006, καθώς τα προβλεπόμενα κονδύλια ύψους δεκάδων δισ. δραχμών δίνουν τεράστιες δυνατότητες ώστε η ελληνική υδατοκαλλιέργεια να είναι σε θέση να συνεχίσει τη δημιουργική και κερδοφόρα πορεία της και παράλληλα να αποτελεί έναν αξιόλογο συναλλαγματοφόρο πλουτοπαραγωγικό τομέα της οικονομίας.

Οι νέες στρατηγικές παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν ώστε το Γ΄ ΚΠΣ να αποτελέσει μια πραγματική ευκαιρία, εντοπίζονται στα εξής:

- Χωροθέτηση και δημιουργία ζωνών ανάπτυξης των υφισταμένων αλλά και των μελλοντικών μονάδων.
- Σύγχρονο Νομοθετικό Πλαίσιο-απλούστευση διαδικασιών χορήγησης αδειών.
- Ενίσχυση προγραμμάτων έρευνας από επιχειρήσεις και πανεπιστήμια-ιστιτούτα για ανάπτυξη know-how υδατοκαλλιέργειας, εξοπλισμών και πρώτων υλών.
- Μέτρα προβολής και προώθησης αλιευμάτων.
- Συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις.
- Διαφήμιση-λοιπές προωθητικές ενέργειες στα Μ.Μ.Ε. και στα σημεία πώλησης προϊόντων.
- Ενίσχυση μέτρων εμπορίου, ίδρυσης εμπορικών κέντρων στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Ενίσχυση μικτών επιχειρήσεων (joint venture).
- Ενίσχυση μελετών και ερευνών αγοράς στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Εκσυγχρονισμός και επέκταση υφισταμένων μονάδων.
- Ίδρυση μονάδων παραγωγής νέων ειδών.
- Ενίσχυση για μετεγκατάσταση μονάδων.
- Ενίσχυση σχεδίων αναδιοργάνωσης επιχειρήσεων (re-engineering).
- Κάλυψη δαπανών για μεταφορά τεχνογνωσίας στο εξωτερικό.
- Καθιέρωση σήματος ποιότητας στα ελληνικά προϊόντα και στις επιχειρήσεις για απόκτηση ISO, HACCP.
- Αύξηση παραγωγής γόνου.
- Δημιουργία συσκευαστηρίων και σύγχρονων μεταποιητικών μονάδων.
- Ίδρυση επιμελητηρίου για επιχειρήσεις υδατοκαλλιεργειών.

Σήμερα η Ελληνική χερσαία ζωική παραγωγή και κυρίως η βοοτροφία αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα με αποτέλεσμα να υπάρχει μειωμένη παραγωγή και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να μη μπορεί να αναπτυχθεί όσο θα έπρεπε για να γίνει βιώσιμη στο σύνολό της.

Τα κυριότερα προβλήματά της είναι τα εξής: Η απουσία μακροπρόθεσμης πολιτικής για την ανάπτυξή της, η έλλειψη οργανικής σύνδεσης της κτηνοτροφικής με τη φυτική παραγωγή και η έλλειψη οργανικής σύνδεσης, μεταξύ ποιμενικής αιγοπροβατοτροφίας και βοσκοτόπων.

Η αιγοπροβατοτροφία είναι ο μόνος κλάδος της κτηνοτροφίας στη χώρα μας, που έχει μεγάλες δυνατότητες και προοπτικές ν' αναπτυχθεί, αλλά χρειάζεται τη μακροπρόθεσμη στήριξη της πολιτείας.

Οι θαλάσσιες ιχθυοκαλλιέργειες στη χώρα μας έχουν μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης. Για να καταστεί αυτό δυνατό θα πρέπει να γίνει σωστή διαχείριση των υπάρχοντων μονάδων, οι ιχθυοκαλλιεργητές να έχουν κύριο στόχο τους την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες εκτροφής νέων ειδών, και να γίνει διερεύνηση για νέες αγορές.

Τέλος, οι μονάδες να στελεχωθούν με εξειδικευμένο προσωπικό άριστα καταρτισμένο σε ότι αφορά τις θαλάσσιες ιχθυοκαλλιέργειες, έτσι ώστε έχοντας την τεχνογνωσία, να γίνουν πιο ανταγωνιστικές από εκμεταλλεύσεις άλλων χωρών (π.χ. Τουρκία).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος** (Διεύθυνση Ζωικής Παραγωγής, Τμήμα Κτηνοτροφίας και Μηρυκαστικών) . Απογραφή των Μεγάλων Κτηνοτροφικών Μονάδων έτους 1995.
2. **Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος.** (Διεύθυνση Ζωικής Παραγωγής) Απολογιστική Έκθεση εργασιών Δ/νσής μας έτους 1998.
3. **Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος.** Η εκτροφή Τσιπούρας- Λαυρακιού στην Ελλάδα. Σημερινή Κατάσταση – Προβλήματα προοπτικές. Ιωάννης Σ. Αποστολόπουλος, Αδαμάντιος Δ. Τσουκνίδης, Χρήστος Ι. Χριστόπουλος. Αθήνα 1994.
4. **Βακάκης Φ. , 1999.** «Ο ρόλος της κτηνοτροφίας για την ολοκληρωμένη αγροτική ανάπτυξη της χώρας στα πλαίσια του διεθνούς ανταγωνισμού». Ι.ΑΓ.Ε. ειδικές εκδόσεις Θεσσαλονίκη 25/09/99.
5. **Σύνδεσμος Ελληνικών Θαλασσοκαλλιεργειών.** Θαλάσσιες Ιχθυοκαλλιέργειες στην Ελλάδα. Ενημερωτικό έντυπο.

